

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΖ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Δ΄

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ,

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

(Άρθρο 40 παρ. 1 Κ.τ.Β.)

Στην Αθήνα, σήμερα, 8 Μαΐου, ημέρα Τετάρτη και ώρα 16.20, στην Αίθουσα Γερουσίας του Μεγάρου της Βουλής, συνήλθε σε συνεδρίαση η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής, κυρίου Αντώνιου Συρίγου, με θέμα ημερήσιας διάταξης «Αγνοούμενοι μετανάστες και οι οικογένειές τους. Κάτι περισσότερο από αριθμοί».

Τα μέλη της Επιτροπής θα ενημερώσουν η κυρία Monica Zanarelli, Επικεφαλής της Αποστολής της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού στην Ελλάδα, η κυρία Ξένη Δημητρίου - Βασιλοπούλου, Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, η Αντιστράτηγος Ζαχαρούλα Τσιριγώτη, Γενική Επιθεωρήτρια Αστυνομίας Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων, ο κ. Κωνσταντίνος Κούβαρης, Ιατροδικαστής, μέλος της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού και ο κ. Βασίλειος Παπαδόπουλος, Συντονιστής της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν η Υπουργός Προστασίας του Πολίτη, κ. Όλγα Γεροβασίλη, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Μιχαήλ Καλογήρου, ο Υπουργός Υγείας, κ. Ανδρέας Ξανθός, ο Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής, κ. Δημήτριος Βίτσας, και ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Φώτιος – Φανούριος Κουβέλης, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, αφού διαπίστωσε την ύπαρξη απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και έκανε την α΄ ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.:

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Καλησπέρα σας, αρχίζει η συνεδρίαση της Επιτροπής.

Κύριε Πρέσβη της Ελβετίας, κύριοι εκπρόσωποι των διπλωματικών αντιπροσωπειών που παρίστανται στην Ελλάδα, κύριοι εκπρόσωποι των Υπουργείων που έχουν κληθεί για τη σημερινή συζήτηση και εκπρόσωποι του Ερυθρού Σταυρού, ο οποίος είναι εκείνος που τόσα έχει συνεισφέρει και επ' αφορμή της παγκόσμιας ημέρας, γίνεται η σημερινή συνεδρίαση.

Θα μου επιτρέψετε να πω δύο κουβέντες. Πρώτον, ότι ο Ερυθρός Σταυρός είναι ο πιο οικείος διεθνής οργανισμός που υπάρχει στον κόσμο και δεύτερον, ότι η λέξη «αγνοούμενος» είναι και για τη χώρα μας μια βαριά φορτισμένη έννοια.

Συνδέοντας τον Ερυθρό Σταυρό με τους αγνοούμενους, ανακαλώ στη μνήμη μου, ακόμη και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του εξήντα, τις ανακοινώσεις - αναζητήσεις του Ερυθρού Σταυρού για πάρα πολλά πρόσωπα, των οποίων αγνοούνταν η τύχη τους και αφορούσαν άμεσα συμπατριώτες μας.

Σήμερα, 8 Μαΐου, είναι η Παγκόσμια Ημέρα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου και με αφορμή αυτό το γεγονός γίνεται η σημερινή συζήτηση. Το θέμα της ημερήσιας διάταξης της σημερινής συνεδρίασης είναι «Αγνοούμενοι μετανάστες και οι οικογένειές τους. Κάτι περισσότερο από αριθμοί».

Θα λάβουν το λόγο και θα απευθύνουν χαιρετισμό η Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής, κυρία Αναστασία Χριστοδουλοπούλου, ο Πρέσβης της Ελβετίας, κ. Olaf Kjelsen, και η κυρία Mary Werntz, Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Επιχειρήσεων της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού.

Ακολούθως θα γίνουν οι εισηγήσεις από την κ. Monica Zanarelli, Επικεφαλής της Αποστολής της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού στην Ελλάδα, την κ. Ξένη Δημητρίου - Βασιλοπούλου, Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, την Αντιστράτηγο Ζαχαρούλα Τσιριγώτη, Γενική Επιθεωρήτρια Αστυνομίας Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων, τον κ. Κωνσταντίνο Κούβαρη, Ιατροδικαστή, μέλος της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού και τον κ. Βασίλειο Παπαδόπουλο, Συντονιστή της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες.

Έχουν κληθεί και θα παραστούν, είτε οι ίδιοι είτε δ' εκπροσώπων τους, η Υπουργός Προστασίας του Πολίτη, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο Υπουργός Υγείας, ο Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής και ο Υπουργός Ναυτιλίας.

Η κ. Χριστοδουλοπούλου, έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΤΑΣΙΑ) ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ (Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής):
Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι, κύριε εισαγγελέα, κύριε πρέσβη, κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου, συναδέλφισες και συνάδελφοι και κύριε Πρόεδρε της Βουλής, αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή και κυρίως αισθάνομαι ικανοποίηση που μέσα στη Βουλή, με πρωτοβουλία της Βουλής και σε συνεργασία με οργανώσεις που προσφέρουν ανθρωπιστική βοήθεια, διεξάγονται τέτοιου τύπου συζητήσεις πάνω στα

επίκαιρα ζητήματα που προκύπτουν από τις τραγικές συνέπειες της προσφυγιάς και της μετανάστευσης στα χρόνια μας.

Θεωρώ ότι έτσι αναβαθμίζεται η Βουλή, γιατί συνδέεται με τα πραγματικά επίδικα της περιόδου και της συγκυρίας, που είναι δύσκολα, που απαιτούν απαντήσεις, που χρειάζονται ευαισθησία και ανθρωπισμό.

Άρα, είναι και ο πιο κατάλληλος χώρος να συζητούνται αυτά τα ζητήματα και να αναζητούνται λύσεις.

Γνωρίζουμε όλοι ότι βρισκόμαστε σε μια εποχή μεγάλης μετακίνησης πληθυσμών, που είναι είτε εξαιτίας του πολέμου είτε εξαιτίας της φτώχειας είτε της παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων είτε και εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

Αυτές οι μεγάλες μετακινήσεις έχουν δημιουργήσει πολλά ζητήματα στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, στις κυβερνήσεις, στους λαούς και υπάρχει μια διφορούμενη αντιμετώπιση σε αυτές τις μεγάλες μετατοπίσεις.

Παρόλο που από το 2015 μέχρι και σήμερα έχει υιοθετηθεί μια πολύ αυταρχική πολιτική απέναντι στους πρόσφυγες από τις χώρες καταρχήν του Βίζεγκραντ, στη συνέχεια από την Ε.Ε. και την κοινή δήλωση Ε.Ε. - Τουρκίας, με το κλείσιμο των συνόρων, με το ύψωμα φρακτών για να εμποδίζουν τη μετακίνηση των ανθρώπων, με τον γενικευμένο φόβο που έχει επικρατήσει στις κοινωνίες αλλά και τη μισαλλοδοξία που αναπτύσσεται και την ακροδεξιά και ναζιστική απειλή, νομίζω ότι είναι ένα επίκαιρο ζήτημα για το οποίο χρειάζεται ξανά να το προσεγγίσουμε.

Ο λόγος είναι ότι αν αυτή η συζήτηση σήμερα που θέλουμε να κάνουμε αφορά στους αγνοούμενους και τους νεκρούς, είναι μήπως σαν να κάνουμε την παραδοχή ότι η προστασία προσφύγων και μεταναστών είναι ανέφικτη στην Ευρώπη;

Είναι μήπως σαν να κάνουμε την παραδοχή ότι η Συνθήκη της Γενεύης, που παρέχει δικαιώματα στους πρόσφυγες, ήταν μία πολιτιστική και νομική κληρονομιά και δεν ισχύει πια;

Μήπως θέλουμε μέσα από αυτό να κάνουμε μια παραδοχή ότι είμαστε αδύναμοι να λύσουμε τόσο σοβαρά ζητήματα και ασχολούμαστε με κάποιες πλευρές της νομιμότητας που δοκιμάζουν τον ανθρωπισμό μας, όπως είναι οι αγνοούμενοι και οι νεκροί;

Εγώ θα κάνω την ευχή ότι αυτή η συζήτηση διεξάγεται για να ξαναπιάσουμε το νήμα, με τη συζήτηση που ξεκίνησε το 2015 και που είναι διαρκώς επίκαιρη, διότι η νομιμότητα, κυρίες και κύριοι, δεν είναι ένα φαινόμενο ευκαιριακό. Η νομιμότητα ή υπάρχει ή αντικαθίσταται από τη σκοπιμότητα. Αυτό που είδαμε σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς είναι να θριαμβεύει η σκοπιμότητα και όλος ο νομικός πολιτισμός, όλες τις συνθήκες διεθνούς προστασίας, να κάμπτονται, να υποχωρούν και να μην μπορούν να προστατεύσουν τα θύματα μιας πολύ ακραίας πολιτικής.

Εγώ, λοιπόν, θα έλεγα ότι υπάρχει δυνατότητα να ξαναπιάσουμε το νήμα από την αρχή, να μιλήσουμε γιατί υπάρχει αυτή η μεγάλη μετακίνηση ανθρώπων, τι γίνεται με τους πολέμους, τι γίνεται με τη φτώχεια, τι γίνεται με την κλιματική αλλαγή.

Πιστεύουμε, ίσως, ότι διά της αποτροπής οι άνθρωποι θα σταματήσουν να μετακινούνται;

Δεν υπάρχει καμία περίπτωση. Ξέρουν όλοι τι θα τραβήξουν, ξέρουν τι τράβηξαν και τα μετέφεραν και σε άλλους και παρά ταύτα, θέλουν να μετακινηθούν, γιατί η αναζήτηση μιας ασφαλούς χώρας για να ζήσουν αυτοί και οι οικογένειές τους είναι ένα όνειρο που δεν το διαπραγματεύονται ούτε με τα αστυνομικά μέτρα ούτε με την καταστολή ούτε με τον κίνδυνο ακόμη και της ζωής τους, που είναι ο πνιγμός στη θάλασσα και βέβαια το να χάνονται και να μην μαθαίνει ποτέ κανείς τι έχει συμβεί.

Εγώ θεωρώ και επιτρέψτε μου, γιατί θεωρώ ότι όλο αυτό το διάστημα παρακολουθώ από κοντά όλο αυτό το δράμα των ανθρώπων, ότι η αποτροπή είναι ένας πραγματικός πόλεμος. Η πολιτική της αποτροπής που έχουν υιοθετήσει οι περισσότερες κυβερνήσεις της Ευρώπης είναι ένας πραγματικός πόλεμος που έχει αιχμαλώτους, έχει και νεκρούς, έχει ανθρώπους που βασανίζονται, που πωλούνται στα σκλαβοπάζαρα, έχει γυναίκες που τροφοδοτούν τις επιχειρήσεις τους σεξ, έχει παιδιά που δεν έχουν προλάβει να ζήσουν την παιδική ηλικία και που ακούγονται γι' αυτά φρικτές ιστορίες για το που χάνονται και ποιος τα εκμεταλλεύεται.

Όλα αυτά θα τα συζητήσουμε, θα τα θέσουμε ξανά επί τάπητος;

Για να δούμε, αν πραγματικά μπορούμε σαν κοινωνίες να δώσουμε μια απάντηση και κυρίως, να δώσουμε μια απάντηση πολιτική, που για αυτό υπάρχουμε, για να καταθέτουμε προτάσεις, για να δίνουμε απαντήσεις στα σύγχρονα προβλήματα και όχι μόνο να τις δίνουμε, αλλά και να τις επιβάλουμε.

Θεωρώ, λοιπόν, μεγάλη ευκαιρία, ότι η πρωτοβουλία του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθραίας Ημισελήνου, με την οποία διαμορφώθηκε μια διεθνής Επιτροπή, η οποία αναζητά ανθρώπους που είτε σκοτώθηκαν είτε πνίγηκαν είτε χάθηκαν και δεν υπάρχει κανένα στοιχείο για αυτούς, είναι ότι πιο σημαντικό έχει διεξαχθεί αυτό τον καιρό και γι' αυτό πρέπει να του δώσουμε τη σημασία που έχει.

Νομίζω, ότι εάν οι κοινωνίες μας, οι ανεπτυγμένες κοινωνίες, δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα «όπου γης», τουλάχιστον ας εξασφαλίσουν έναν αξιοπρεπή θάνατο, για να μπορούν οι άνθρωποι να ξέρουν αμετάκλητα αν έχουν χάσει τους ανθρώπους τους, να ξεκινήσει η διαδικασία του πένθους και όχι να βρίσκονται σε μια μετέωρη κατάσταση για το «πώς» και το «γιατί».

Είδα στην έκθεση- και συγχαίρω και για την έκθεση- το νεκροταφείο της Μυτιλήνης, που είναι τάφοι χωρίς ονόματα. Νομίζω ότι δεν υπάρχει τίποτα πιο ντροπιαστικό, από το να υπάρχουν άνθρωποι που δεν έχουν όνομα, που δεν έχουν ταυτότητα, ενώ οι ίδιοι είχαν μια ιστορία, είχαν κοινωνικές σχέσεις, ανθρώπους που τους αγαπούσαν και τους αγαπούν, ανθρώπους με τους οποίους μοιράστηκαν πολλά και ανθρώπους με τους οποίους ονειρεύτηκαν πολλά και όμως αυτοί οι άνθρωποι βρίσκονται σε τάφους χωρίς όνομα. Νομίζω ότι δεν υπάρχει μεγαλύτερη και πιο «ανοιχτή πληγή» για τον πολιτισμό μας, από το

να υπάρχουν αυτοί οι άνθρωποι, αλλά και οι χιλιάδες αγνοούμενοι, που δεν ξέρουμε σε αυτές τις μετακινήσεις που βρέθηκαν και που ζουν.

Νομίζω ότι ο αγώνας μας, τουλάχιστον- όλο κατεβάζουμε τον πήχη- να μην υπάρχουν νεκροί σε αυτή την ιστορία, είναι το πιο σημαντικό.

Θυμάστε και εσείς ίσως, ότι η Ιταλία πριν 6-7 χρόνια είχε ξεκινήσει μια ολόκληρη επιχείρηση διάσωσης- μόνη της με δικά της έξοδα- όλων των προσφύγων και μεταναστών που μετακινούνταν και πέρναγαν από τα χωρικά ύδατα της Ιταλίας και μάλιστα έχει και την επωνυμία «Mare Nostrum», «η θάλασσα μας». Τώρα δεν υπάρχει πια αυτό, δεν υπάρχει «η θάλασσα μας», υπάρχει ένας Salvini ο οποίος απαγορεύει να προσεγγίσουν τα πλοία στα λιμάνια της Ιταλίας και υπάρχουν άνθρωποι που μπορεί να παραμένουν και επί μέρες στη θάλασσα μέχρι να τους δεχθεί κάποια ευρωπαϊκή χώρα.

Έχουμε τελικά ηττηθεί. Έχει ηττηθεί η νομιμότητα και νομίζω ότι αυτό δεν πρέπει να μας εφησυχάζει, αλλά να μας κάνει να θυμώνουμε, γιατί μόνο δια του θυμού μπορούμε να αναζητήσουμε όλα αυτά που χάθηκαν, για όλα αυτά που η ανθρωπότητα κάποτε είχε «ψηλά το κεφάλι» και που σήμερα βρίσκεται σε αυτή την τραγική κατάσταση.

Θα ήθελα λοιπόν κλείνοντας, να ευχαριστήσω για μια ακόμα φορά και την Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης και τον Πρόεδρο της Βουλής με την πρωτοβουλία του, αλλά και τον Ερυθρό Σταύρο για αυτή την πρωτοβουλία, να βρούμε μηχανισμούς εντοπισμού των αγνοουμένων, να βρούμε τρόπους να ταυτοποιούμε τα θύματα, να βρούμε τρόπους να τα αναζητούμε, χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπειά τους, τα απόρρητα στοιχεία τους και ταυτόχρονα να μπορούμε να θεωρούμε ότι ζούμε σε έναν πολιτισμό που αυτά τα στοιχειώδη πρέπει να τα κάνει, γιατί αν δεν τα θεωρούμε ότι είναι στοιχειώδη και ότι πρέπει να τα κάνουμε, τότε νομίζω ότι έχουμε γυρίσει πολλούς αιώνες πίσω και αυτό θα είναι ένα συνολικό τίμημα για όλους μας.

Σας ευχαριστώ πολύ και εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες σας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την κυρία Αντιπρόεδρο. Πριν δώσω το λόγο στον κ. πρέσβη της Ελβετίας να απολογηθώ αν δεν σας μνημόνευσα ονομαστικά τους υψηλούς προσκεκλημένους ή παρέλειψα κάποιους- βλέπω και τον Συνήγορο του Πολίτη που έχει ασχοληθεί με το θέμα, τον πρόεδρο της ανεξάρτητης Αρχής- αλλά δεν το έπραξα από αγένεια, αλλά από το φόβο της παραλείψεως.

Εντιμότατε κύριε πρέσβη της Ελβετίας, έχετε το λόγο.

OLAF KJELSEN (Πρέσβης της Ελβετίας): Αξιότιμε Πρόεδρε του ελληνικού Κοινοβουλίου, αξιότιμη Αντιπρόεδρε, μέλη της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, κυρίες και κύριοι, θα ήθελα να συγχαρώ την Επιτροπή και την διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, την ICRC, για το γεγονός ότι συμπεριλαμβάνουν στην ατζέντα τους το θέμα των αγνοουμένων μεταναστών.

Θα πρέπει να γνωρίζουμε αυτές τις τραγωδίες που συμβαίνουν δίπλα μας και θα πρέπει, όσο το δυνατόν, να μαθαίνουμε περισσότερα πράγματα για το πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την κατάσταση και να απαλύνουμε τον πόνο των ανθρώπων.

Η 8^η Μαΐου είναι η ημέρα του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου. Ο ιδρυτής του Ερυθρού Σταυρού υπήρξε και ο πρώτος που έλαβε Νόμπελ Ειρήνης. Επίσης, εορτάζεται αυτή την μέρα και το τέλος του Παγκόσμιου Πολέμου στην Ευρώπη. Είναι λοιπόν ιδιαίτερα σημαντικό, να θυμόμαστε το πόσο σημαντικό είναι το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο.

Ο Ερυθρός Σταυρός και η Επιτροπή ICRC είναι πολύ κοντά στην Ελβετία και στο Ανθρωπιστικό Δίκαιο. Στόχος μας είναι να εστιάσουμε στον εθελοντισμό, την καθολικότητα, την ενότητα και γι' αυτό το λόγο ο Ερυθρός Σταυρός βρίσκεται πολύ κοντά στις αξίες της Ελβετίας.

Στην Ελλάδα η ICRC παρέχει υψηλή τεχνογνωσία και βοηθά τους μετανάστες να επανενωθούν με τις οικογένειές τους. Ανυπομονώ να ακούσω τις συμβουλές των εμπειρογνομόνων και σας ευχαριστώ όλους πάρα πολύ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον πρέσβη της Ελβετίας. Η Ελβετία είναι συνώνυμη με τον Ερυθρό Σταυρό- προβαίνω σε αυτό το σχόλιο γιατί πρέπει να ειπωθεί.

Να ενημερώσω, επίσης, ότι παρίσταται ήδη εδώ ο κ. Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Ναυτιλίας, ο κ. Διονύσιος Τεμπονέρας.

Το λόγο έχει η κυρία Mary Werntz, Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Επιχειρήσεων της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού.

MARY WERTZ (Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Επιχειρήσεων της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε του ελληνικού Κοινοβουλίου, κυρία Αντιπρόεδρε, αξιότιμα μέλη του ελληνικού Κοινοβουλίου, αξιότιμοι πρέσβεις, εκπρόσωποι διπλωματικών αποστολών, κυρίες και κύριοι, είναι μεγάλη μου τιμή που βρίσκομαι εδώ σήμερα στην έναρξη αυτής της πολύ ιδιαίτερης συνεδρίασης της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης του ελληνικού Κοινοβουλίου. Είναι μεγάλη μου τιμή που εκπροσωπώ την διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού.

Αξιότιμη Αντιπρόεδρε σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για την πολύ συγκινητική και πολύ ανθρώπινη ομιλία σας. Η Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού καλωσορίζει αυτή τη συνάντηση, ως ένα σημαντικό βήμα στην προσπάθεια της Ελλάδας να αντιμετωπίσει τις ανάγκες των αγνοούμενων μεταναστών και των οικογενειών τους, ένα βήμα το οποίο επαναδιατυπώνει τη δέσμευση της Ελλάδας, όσον αφορά την αντιμετώπιση αυτού του πολύ περίπλοκου και σημαντικού ανθρωπιστικού ζητήματος.

Σήμερα η 8^η Μαΐου είναι και η ημέρα του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου. Φέτος η διεθνής Ομοσπονδία γίνεται 100 ετών και οι Συμβάσεις της Γενεύης γιορτάζουν τα 70 έτη, ενώ η διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, η ICRC, υπάρχει εδώ και 150 έτη και έχει μια σχέση με την Ελλάδα η οποία είναι μια σχέση ενός αιώνα. Η Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού και οι εταίροι της στον Ερυθρό Σταυρό και την Ερυθρά Ημισέληνο έχουν μια μακρά ιστορία συνεργασίας με αγνοούμενους ανθρώπους ανά τον

κόσμο, έχουν βοηθήσει στη δημιουργία σχέσεων και στην επαφή μεταξύ οικογενειών στον Πρώτο και τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, έχει συμβάλει επίσης στην Μέση Ανατολή, στα Βαλκάνια και στον Καύκασο στην επίλυση τέτοιων ζητημάτων.

Παράλληλα συνεργαζόμαστε στενά με τις κρατικές αρχές, έτσι ώστε να δούμε τι έχουν απογίνει οι αγνοούμενοι είτε έχουν πεθάνει είτε παραμένουν εν ζωή. Αυτό σημαίνει ότι στόχος μας είναι να ανακτήσουμε τους δεσμούς ανάμεσα σε οικογένειες, να ενισχύσουμε τις ιατροδικαστικές δυνατότητες, να δημιουργήσουμε μηχανισμούς ανταλλαγής πληροφοριών και παράλληλα και κάτι το οποίο είναι ιδίως σημαντικό για τη δική μας εποχή, είναι η παροχή πληροφόρησης, εμπειρογνωμοσύνης και συμβουλών, σχετικά με την πολιτική και τα νομοθετικά πλαίσια.

Πολύ συχνά οι οικογένειες που χάνουν τους αγαπημένους τους και οι συγγενείς τους αγνοούνται, απευθύνονται στον Ερυθρό Σταύρο, γιατί δεν ξέρουν πού αλλού να απευθυνθούν. Οι πληροφορίες που μας δίνουν για το πού μπορεί να βρίσκονται, τοποθετούνται μέσα στο σύστημα μας, που λέγεται Family List-Network, το Δίκτυο Οικογενειακών Δεσμών και ακολουθούμε διάφορες διαδικασίες. Επισκεπτόμαστε την τελευταία γνωστή διεύθυνση, χώρους κράτησης, νοσοκομεία, νεκροτομία, νεκροταφεία, επίσης ερχόμαστε σε επαφή με τις κυβερνητικές αρχές.

Το παγκόσμιο δίκτυο του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου, είναι ένα δίκτυο εθνικών συμβουλίων, το οποίο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο κατά τη φάση της αναζήτησης των αγνοουμένων. Εφόσον η αναζήτηση φέρει αποτελέσματα και βρεθεί εν ζωή ο αγνοούμενος, βοηθούμε την οικογένεια να έρθει σε επαφή μαζί του, γνωρίζουμε όμως ότι δυστυχώς πολλοί από αυτούς που αναζητούμε, ίσως να έχουν πεθάνει. Σε αυτές τις περιπτώσεις λοιπόν, εμείς γινόμαστε ο συνδυασμός ανάμεσα στις οικογένειες και τις αρχές του κράτους που έχουν την ευθύνη για τον εντοπισμό και τη ταυτοποίηση του αγνοούμενου.

Συνεπώς, η δουλειά μας σε αυτό τον τομέα είναι συμπληρωματική, έχουμε κοινές ανησυχίες και είναι πάρα πολύ σημαντικό να συνεργαζόμαστε με τα κράτη, έτσι ώστε να εκπληρώνουν τις ευθύνες τους. Οι λόγοι για τους οποίους μεταναστεύουν οι άνθρωποι είναι πολλοί και πολύπλοκοι, ανεξάρτητα όμως από τους λόγους άνδρες, γυναίκες και παιδιά, αγνοούνται στις μεταναστευτικές οδούς και πίσω από την υπόθεση κάθε αγνοούμενου, υπάρχει μια οικογένεια. Μια οικογένεια η οποία περιμένει με αγωνία να μάθει πληροφορίες για την μοίρα και την τοποθεσία που βρίσκεται ο αγαπημένος της είτε ο άνθρωπος αυτός χάθηκε κατά την μετανάστευση λόγω μιας ένοπλης σύρραξης ή λόγω κάποιας άλλης μορφής βίας ή φυσικής καταστροφής.

Ο πόνος που νιώθει η οικογένεια, η αγωνία και ο πόνος το να μη γνωρίζει, είναι ίδιος. Αναγνωρίζουμε ότι αυτός ο πόνος και αυτή η αγωνία είναι μια μορφή ανθρώπινου πόνου που φέρνει το άτομο σε πάρα πολύ μεγάλη αδυναμία, άρα, λοιπόν, όλη αυτή η διαδικασία χρειάζεται όχι μόνο για να δώσουμε απαντήσεις σε οικογένειες, αλλά και για να διασφαλίσουμε ότι διατηρείται η αξιοπρέπεια και η ανθρωπιά, σε σχέση και με τον αποθανόντα. Αυτό το ζήτημα είναι μια μεγάλη πρόκληση τόσο για τις οικογένειες, όσο και για τα κράτη, δεδομένο ότι υπάρχουν σοροί που δεν έχουν ταυτοποιηθεί σε διάφορες

χώρες και ηπείρους και άρα, η συλλογική μας δυνατότητα να ταυτοποιήσουμε το θανάτo και να δώσουμε πληροφορίες στην οικογένεια, παραμένει μια μεγάλη πρόκληση.

Η αντιμετώπιση αυτή του ζητήματος χρειάζεται ενισχυμένο συντονισμό, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η δέσμευση της Ελλάδας εκφράζεται στην υιοθέτηση του Παγκόσμιου Συμφώνου Μετανάστευσης, ένας από τους βασικούς στόχους, ο στόχος 8, του Παγκόσμιου Συμφώνου Μετανάστευσης είναι οι συντονισμένες παγκόσμιες προσπάθειες για τον εντοπισμό των αγνοούμενων μεταναστών. Δεδομένων των δεσμεύσεων της Διεθνούς Κοινότητας, το ερώτημα και το θέμα τώρα έχει να κάνει με την εφαρμογή. Εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο και μάλιστα σε αυτό το επίπεδο υπάρχουν διάφοροι φορείς που εμπλέκονται στην χώρα αυτή, έτσι ώστε να εντοπιστούν οι αγνοούμενοι.

Ωστόσο, όπως συμβαίνει και σε πολλές χώρες, υπάρχουν προκλήσεις στην όλη διαδικασία. Είναι σημαντικό λοιπόν σήμερα, το ότι βρισκόμαστε εδώ, είναι μια ευκαιρία να συναντηθούμε και να κατανοήσουμε τις βασικές προκλήσεις αυτές. Επιπλέον, είναι σημαντικό να ξεπεράσουμε αυτές τις προκλήσεις και να συζητήσουμε νομοθετικές τροποποιήσεις και αλλαγές που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της εθνικής αυτής απόκρισης. Η επιτροπή του Εθνικού Σταυρού είναι εδώ για να βοηθήσει τα κράτη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των ανθρωπιστικών στόχων του Παγκόσμιου Συμφώνου Μετανάστευσης.

Η Ελλάδα έχει μια μοναδική ευκαιρία να δείξει μια ηγετική θέση σε ό,τι αφορά αυτήν την πρόκληση και να βοηθήσει τις οικογένειες των αγνοουμένων. Σας ευχαριστώ πολύ για τη συμβολή σας, και ιδίως για τη δέσμευσή σας στο να εργαστείτε προς την επίλυση αυτού του πολύ σημαντικού ανθρωπιστικού ζητήματος. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ πολύ την κυρία Γενική Διευθύντρια, του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, για τον εμπειριστατωμένο χαιρετισμό της και τώρα θα έρθουμε στους Εισηγητές και να ενημερώσω την Επιτροπή ό,τι στο τέλος των εργασιών θα προβληθεί ένα ολιγόλεπτο βίντεο και επίσης, πριν κάποιο από τα μέλη της, θέληση να ζητήσει το λόγο, θα τον έχει. Καλούμε τώρα, ως πρώτη Εισηγήτρια την κυρία Monica Zanarelli, Επικεφαλής της Αποστολής της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού στην Ελλάδα και να ενημερώσω ότι δεν θεωρώ πρόπον να ορίσω χρόνο στους Εισηγητές, απλά το αφήνουμε στη διάκρισή τους, γνωρίζοντας και τις περιστάσεις και το έργο το οποίο υπάρχει. Ευχαριστώ πολύ, έχετε το λόγο κυρία Zanarelli.

MONICA ZANARELLI (Επικεφαλής της Αποστολής της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού στην Ελλάδα): Αξιότιμε Πρόεδρε του Ελληνικού Κοινοβουλίου, αξιότιμε Αντιπρόεδρε του Ελληνικού Κοινοβουλίου, αξιότιμα μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου, αξιότιμοι Πρέσβεις και εκπρόσωποι των Διπλωματικών αρχών, κυρίες και κύριοι, εκ μέρους του ICRC στην Αθήνα, θα ήθελα να εκφράσω την εκτίμησή μου προς το Ελληνικό Κοινοβούλιο που διοργάνωσε αυτή την ειδική συνεδρίαση, αφιερωμένη στο θέμα των αγνοουμένων μεταναστών και των οικογενειών τους. Χιλιάδες άνθρωποι έχουν χαθεί στη θάλασσα και στις μεταναστευτικές οδούς τα τελευταία χρόνια, δεν είναι όλοι αυτοί που είναι αγνοούμενοι, νεκροί, κάποιοι ίσως να μην είναι σε θέση ή να μη θέλουν να

επικοινωνήσουν με τους συγγενείς τους και τις οικογένειές τους για διάφορους λόγους, αλλά όμως είναι γεγονός, όπως πολλοί έχουν πεθάνει.

Τα τελευταία δύο χρόνια μόνο, πάνω από 5300 μετανάστες εκτιμάται πως έχασαν τη ζωή τους, διασχίζοντας τη Μεσόγειο, συγκεκριμένα στη δυτική και κεντρική οδό. Τετρακόσιοι μετανάστες έχουν χάσει τη ζωή τους από την αρχή αυτού του χρόνου, αυτό σημαίνει ότι περίπου 4 μετανάστες την ημέρα χάνουν τη ζωή τους στις μεταναστευτικές οδούς της Μεσογείου, που είναι η πιο επικίνδυνη για τον κόσμο. Στην Ελλάδα, ένα από τα βασικά σημεία εισόδου στην Ε.Ε., πολλοί μεγάλοι αριθμοί συνεχίζουν να προσπαθούν να διασχίσουν τη Μεσόγειο και τον Έβρο, επίσης, προκειμένου να φτάσουν στην Ευρώπη.

Μόλις την προηγούμενη Παρασκευή, η τουρκική Ακτοφυλακή ανακοίνωσε πως τουλάχιστον 2 γυναίκες και 4 παιδιά από το Αφγανιστάν, έχασαν τη ζωή τους και πώς πνίγηκαν όταν στην ουσία το σκάφος το οποίο επέβαιναν ναυάγησε προς την Λέσβο. Σε κάποιες περιπτώσεις έχουν βρεθεί οι σοροί, σε άλλες περιπτώσεις όχι και πολύ έχουν ταφεί χωρίς να έχουν ταυτοποιηθεί, όπου γράφει αγνώστου ταυτότητας στον τάφο τους. Ως αποτέλεσμα χιλιάδες οικογένειες δεν γνωρίζουν το τι έχει συμβεί στα αγαπημένα τους πρόσωπα και αυτό είναι από τις λιγότερο ορατές συνέπειες, αλλά από τις πιο επώδυνες της μετανάστευσης.

Η ICRC, λοιπόν, μαζί με το παγκόσμιο δίκτυο που έχει, του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου ανά τον κόσμο, για πάρα πολλά χρόνια αναζητά αγνοούμενους και προσπαθεί να διασταυρώσει τι έχει συμβεί σε όλους αυτούς τους ανθρώπους. Εδώ και 140 χρόνια έχει αποκτήσει εμπειρία σε χώρες όπου υπάρχουν ένοπλες συρράξεις με άλλες χώρες εις το εσωτερικό. Πάρα πολλοί άνθρωποι αγνοούνται ή εξαφανίζονται. Με βάση αυτή την εμπειρία και στις χώρες διέλευσης και προορισμού, έχει αυξήσει αυτό το δίκτυο. Βεβαίως είναι και πιο μεγάλος ο αριθμός των ανθρώπων που χωρίζονται, λόγω της μετανάστευσης. Με το παγκόσμιο δίκτυο, λοιπόν, αυτό μπορούμε να αποτρέψουμε αυτό το χωρισμό και να χάσουν την επαφή με τους δικούς τους και βοηθούμε οικογένειες, επίσης, να αναζητήσουν τους αγαπημένους τους, εφόσον το ζητήσουν.

Επίσης, κάνουμε και εκτίμηση των αναγκών που έχουν οι οικογένειες αυτές. Λόγω της εξαφάνισης έχουν πάρα πολλές ανάγκες οικονομικές, κοινωνικές, νομικές και προσπαθούμε να ανταποκριθούμε σε αυτές μαζί με τις αρχές.

Το ICRC έχει μεγάλη, λοιπόν, ιστορία στην Ελλάδα, σχεδόν ένα αιώνα. Προσπαθεί να βοηθήσει τους πολίτες αυτής της χώρας, αν θέλετε, κατά τη διάρκεια της σημαντικής ιστορίας της Ελλάδας. Για το 2014 έχει συνεργαστεί στενά με όλες τις ελληνικές αρχές, προκειμένου να προσπαθήσει να στηρίξει τις οικογένειες για να λάβουν απαντήσεις ως προς το που βρίσκονται οι συγγενείς τους που αγνοούνται.

Αυτή τη στιγμή προσπαθούμε να αποσαφηνίσουμε την τύχη πάνω από 340 μεταναστών, όπου περίπου το 50% από τους οποίους είναι παιδιά. Οι οικογένειές τους έχουν προσεγγίσει είτε το ICRC ή το δίκτυο Ερυθρού Σταυρού - Ερυθράς Ημισελήνου και είναι κυρίως υποθέσεις που έχουν να κάνουν με ναυάγια. Μέχρι τώρα, 37 σοροί, έχουν

ταυτοποιηθεί και αρκετές περιπτώσεις είναι υπό επεξεργασία με την βοήθεια των αρχών, του ICRC και χωρών προέλευσης, όπως η Συρία, το Ιράκ ή το Αφγανιστάν.

Έχουμε βοηθήσει και την ιατροδικαστική κοινότητα και τις αρχές που μας βοηθούν να ταυτοποιήσουμε τις σωρούς.

Εκπαιδεύουμε την Ακτοφυλακή ως προς τις διαδικασίες που χρειάζονται για την διαχείριση των σωρών.

Επίσης, τεχνική στήριξη για την ανιχνευσιμότητα αυτών που έχουν ταφεί, χωρίς να έχουν ταυτοποιηθεί σε διάφορα νεκροταφεία.

Τα κράτη φέρουν ευθύνες στην πρόληψη της εξαφάνισης και του χωρισμού των οικογενειών και θα πρέπει να στηρίξουν τις οικογένειες που θέλουν να μάθουν τι συνέβη στους αγνοούμενους αγαπημένους τους. Αυτό, όμως, ενέχει και προκλήσεις. Ο ICRC προσπάθησε να δει ποιες είναι αυτές οι προκλήσεις και οδηγήθηκε σε ένα έγγραφο πολιτικών, πώς θα μπορούσαν τα κράτη στην ουσία να αποτρέψουν τις εξαφανίσεις αυτές και ποιες είναι οι ανθρωπιστικές συνέπειες, όταν συμβαίνει αυτό. Το ICRC μέσα από αυτό το έγγραφο πολιτικής θέλει τα κράτη να δώσουν την κατάλληλη προσοχή στο ανθρωπιστικό κομμάτι, πάντοτε ευθυγραμμισμένα με το στόχο «8» του Παγκόσμιου Συμφώνου, σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες προσπάθειες, παγκοσμίως, για να εντοπιστούν οι αγνοούμενοι.

Καταρχάς, θα πρέπει να φροντίζουμε να μην εξαφανίζονται οι μετανάστες. Υπάρχουν μέτρα που μπορούν να ληφθούν για να περιοριστεί ο κίνδυνος, με συγκεκριμένες πολιτικές, με ασφαλείς διόδους που πολύ συχνά, δυστυχώς, οι οδοί που ακολουθούν τους οδηγούν σε επικίνδυνα μέρη. Θα πρέπει, επίσης, να μην επαναπροωθούνται στα σύνορα και να βοηθούμε στην διατήρηση τις επαφής μεταξύ του μετανάστη και της οικογένειάς του. Έτσι, περιορίζεται ο κίνδυνος. Επομένως, η πρόληψη είναι πάρα πολύ σημαντική. Τα κράτη θα πρέπει, επίσης, να αναζητούν τους αγνοούμενους μετανάστες και να βοηθούν τις οικογένειες στην προσπάθεια ταυτοποίησης.

Ας κοιτάξουμε, λοιπόν, τώρα σε ένα σχετικά θετικό παράδειγμα στην Ελλάδα. Αναφέρω την περίπτωση του Χασάν Ινε Γιαζίντι από το Ιράκ. Έχει επιβιώσει από ναυάγιο το οποίο συνέβη στο Αιγαίο, στα τέλη του 2015. Ο Χασάν έχασε σε αυτό το ναυάγιο τη σύζυγό του και τρία νέα αγόρια, τα παιδιά του. Όταν τον έσωσαν, προσέφερε δείγμα DNA στις ελληνικές αρχές και μετά πήγε στη Γερμανία. Κατέθεσε ένα αίτημα ανίχνευσης για τα μέλη της οικογένειάς του, καθότι δεν είχε επαφή με τις ελληνικές αρχές και δεν ήξερε πώς να έρθει σε επαφή. Οι σωροί της συζύγου και των παιδιών ανακτήθηκαν και ένα χρόνο μετά από το ναυάγιο, το 2016, το εργαστήριο DNA στην ουσία έκανε την ταυτοποίηση για τη σύζυγό του και για τον δεκαπεντάχρονο γιο του και εν μέρει αντιστοιχίση για τα άλλα δύο νεαρά παιδιά, που δυστυχώς ήταν σε κοντινή ηλικία, τεσσάρων και πέντε ετών, όταν συνέβη το συμβάν. Μπόρεσαν μόνο εν μέρει να ταυτοποιηθούν, μέσω του DNA, λόγω του ότι είχαν κοντινές ηλικίες, αλλά και επειδή, μετά θάνατον, υπήρχε έλλειψη δεδομένων για να τα ξεχωρίσουν. Τα τέσσερα, λοιπόν, μέλη της οικογένειας, οι σοροί τους είχαν ταφεί στο νεκροταφείο, απλώς με έναν αριθμό. Οι ελληνικές αρχές δεν μπόρεσαν να βρουν τον Χασάν

για να τον πληροφορήσουν ως προς την αντιστοιχία, ταυτοποίηση, που είχε βρεθεί. Δύο χρόνια, όμως, μετά χάρις στο γεγονός ότι ο Χασάν είχε καταθέσει αίτημα στις γερμανικές αρχές και στο ICRC, μπόρεσε να πληροφορήσει την Ακτοφυλακή για την τοποθεσία του και έτσι ήρθαν σε επαφή και με τον αδελφό του που τελικά τον ενημέρωσε. Ο Χασάν δεν ήθελε να λάβει τις πληροφορίες αυτές άμεσα. Βεβαίως, βρισκόταν σε πολύ κακή ψυχολογική κατάσταση. Τον Μάιο του 2018, ουσιαστικά δυόμισι χρόνια μετά, το ICRC μπόρεσε να συνοδεύσει τον Χασάν και τον αδελφό του στην Ελλάδα, να επισκεφθούν τους τάφους της συζύγου και των παιδιών, ώστε να γίνουν και οι τυπικές διαδικασίες για να εκδοθεί η ληξιαρχική πράξη θανάτου για αυτούς, καθότι οι τάφοι ακόμα χαρακτηρίζονταν ως «αγνώστων». Δύσκολη η γραφειοκρατία, γι' αυτό και ο Χασάν, έδωσε εντολή για πληρεξούσιο σε δικηγόρο και ακόμα παρακολουθούμε την υπόθεσή του.

Άρα, τρεισήμισι χρόνια μετά το ναυάγιο και με θετικό τεστ DNA, ο Χασάν ακόμα περιμένει να λάβει τις ληξιαρχικές πράξεις θανάτου για τη σύζυγό του και τα τρία του παιδιά και για να μπορέσει να δει τα ονόματά τους στους τάφους τους. Αυτό είναι μόνο ένα παράδειγμα που θα μας βοηθήσει στην ουσία να προχωρήσουμε με τις συστάσεις που κάνουμε σε αυτό το έγγραφο.

Οι οικογένειες σαν αυτή του Χασάν χρειάζονται, λοιπόν, ένα σαφές σημείο εισόδου όπου και αν βρίσκονται. Οι οικογένειες των αγνοουμένων μεταναστών, πολλές φορές, κατοικούν σε χώρες που δεν είναι ίδιες με αυτές που εξαφανίστηκε ο αγαπημένος τους. Επομένως, θα πρέπει να υπάρχουν σημεία επαφής, εισόδου, αν θέλετε σε διάφορες χώρες. Προφανώς, θα πρέπει να υπάρχουν οδοί αναζήτησης, νομικές οδοί για να ξέρουν ποιον να προσεγγίσουν και για να καταλάβουν ποιες υπηρεσίες υπάρχουν.

Θα πρέπει, επίσης, και οι αρχές να διευκολυνθούν σε ό,τι αφορά στις διάφορες αιτήσεις που λαμβάνουν. Να υπάρξει ένα ξεκάθαρο πρωτόκολλο και διαδικασία σε εθνικό επίπεδο. Είναι σημαντικό να υπάρχει αυτό.

Τι πληροφορίες, λοιπόν, χρειάζεστε για να αναζητήσετε τον αγνοούμενο, αναρωτιέται ένας Χασάν; Τι θα κάνετε με τις πληροφορίες αυτές, με τα στοιχεία αυτά; Και αν δεν υπάρχει συσχετισμός ανάμεσα στην πληροφορία που δίνει αυτός που αναζητά και σε αυτόν που έχει βρεθεί; Με τεχνικούς όρους, στην ουσία, είναι τα στοιχεία προ και μετά θανάτου. Ο δόκτωρ Κούβαρης θα σας πει περισσότερα επ' αυτού.

Οι οικογένειες θα πρέπει να κατανοήσουν τι στοιχεία πρέπει να δίνουν και γιατί, προκειμένου να περιορίζεται η έρευνα και να εμπιστεύονται, βεβαίως, ότι οι πληροφορίες αυτές που δίνουν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τον ανθρωπιστικό σκοπό του να βρεθεί ο συγγενής τους που αγνοείται και ότι θα χρησιμοποιηθούν από τους διάφορες παράγοντες που εμπλέκονται. Η συλλογή, λοιπόν, από τις οικογένειες, των στοιχείων αυτών θα πρέπει να τυποποιηθεί, να υπάρχουν εργαλεία, μέθοδοι και πρωτόκολλα συγκεκριμένα.

Αυτοί που επιζούν από τα ναυάγια και άλλοι μάρτυρες μπορεί να έχουν πολύτιμες πληροφορίες που θα βοηθούσαν πάρα πολύ στην αναζήτηση αγνοουμένων. Η πληροφορία αυτή, είναι πιο δύσκολο να την αποκτήσουμε εάν περάσει ο καιρός κι επομένως θα πρέπει

να δώσουμε προσοχή στο πόσο συστηματικά λαμβάνουμε και χρησιμοποιούμε τέτοιες πληροφορίες.

Οποιαδήποτε οικογένεια, θα αναρωτιόταν, λοιπόν, πώς θα αναζητήσετε τον συγγενή μου, τη σύζυγό μου, το σύζυγό μου ή τα παιδιά μου που αγνοούνται; Εάν έχουμε ένα κεντρικό σύστημα, λοιπόν, που αφορά όλες τις σορούς μεταναστών, όπου θα είναι συγκεντρωμένες όλες οι πληροφορίες και για τις οικογένειες που τους αναζητούν, θα μας βοηθήσει, στην ουσία, να κάνουμε τις σωστές αντιστοιχίες, να έχουμε, δηλαδή, όλες τις πληροφορίες σε όλη τη χώρα σε ένα κεντρικό σύστημα σχετικά με τις σορούς, αλλά και σχετικά με τις οικογένειες, τα δεδομένα, δηλαδή, προ θανάτου, να βρίσκονται όλα σε ένα κεντρικό σύστημα δεδομένων. Η εμπειρία μας σε άλλες χώρες μας έχει δείξει ότι η τυποποίηση και η συγκέντρωση σε κεντρική βάση δεδομένων βοηθά πάρα πολύ.

Στην περίπτωση του Χασάν, λοιπόν, το DNA βοηθάει να γίνει η αντιστοίχιση. Τι συμβαίνει, λοιπόν, τώρα; Εφόσον ταυτοποιείται το δείγμα, θα πρέπει ο Χασάν να λάβει τις πληροφορίες. Επομένως, η οικογένεια λαμβάνει τις πληροφορίες, είναι ξεκάθαρες οι οδοί επικοινωνίας και λαμβάνονται μέτρα για να μείνει ανοιχτή αυτή η γραμμή επικοινωνίας με την οικογένεια. Να μη ξεχνάμε, ωστόσο, ότι αυτές οι πληροφορίες θα χρησιμοποιηθούν και στο μέλλον και θα είναι πολύ τραυματικό αυτό που θα ζήσει η οικογένεια ενός Χασάν όταν λάβει τα νέα. Υπάρχει ο τόπος ταφής χωρίς ονομασίες των σορών, θα πρέπει να είναι ανιχνεύσιμες, επομένως, οι σοροί και να μη χάνονται μέσα σε ένα σύστημα, η οικογένεια θα πρέπει να είναι σε θέση να επισκέπτεται τους χώρους ταφής και, εν τέλει, εάν αυτό είναι εφικτό, να επαναπατρίσει τις σορούς. Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, οι οικογένειες θα πρέπει να λάβουν μια κανονική ληξιαρχική πράξη θανάτου. Αυτό είναι σημαντικό για πολλούς λόγους, συμπεριλαμβανομένου του να μπορέσουν να βάλουν τελεία στη συγκεκριμένη οικογενειακή τους υπόθεση. Θα πρέπει να υπερκεράσουν διοικητικά εμπόδια, θέματα άλλα, ειδικά εάν ζουν σε μια τρίτη χώρα που δεν είναι η χώρα προέλευσής τους. Επομένως, η οικογένεια θα πρέπει να βρει έναν πιο εύκολο τρόπο να αντιμετωπίσει αυτές τις διοικητικές προκλήσεις. Ο Χασάν ακόμη περιμένει για τη ληξιαρχική πράξη θανάτου της οικογένειάς του, της γυναίκας και των παιδιών του, με τα ονόματά τους.

Είναι σημαντικό, επομένως, να υπάρχει συντονισμός και κεντρική βάση δεδομένων, οι διάφοροι παράγοντες που συμμετέχουν στη διαδικασία να συντονίζονται και ο καθένας να κάνει την καλύτερη δυνατή προσπάθεια και να επιμένει. Οι προσπάθειες αυτές, όμως, κάποιες φορές στην ουσία αποδυναμώνονται όταν είναι τμηματικές.

Η Ελλάδα, ήδη έχει προσυπογράψει το Παγκόσμιο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση. Θα πρέπει να διατηρηθεί τώρα αυτή η ώθηση, αυτό το momentum που υπάρχει και να δούμε τι αλλαγές πρέπει να γίνουν σε εθνικό επίπεδο, ώστε να μεταφερθούν στην πραγματικότητα.

Είναι πολύ σημαντικό που συμφωνούν και οι κοινοβουλευτικοί με όλα τα ανωτέρω και καταλαβαίνουν ποιες είναι οι προκλήσεις και θέλουν να τις αντιμετωπίσουν.

Τι χρειαζόμαστε, λοιπόν, για να διασφαλίσουμε ότι ένα κεντρικό όργανο θα επιβλέπει τον όλο συντονισμό, ένα όργανο το οποίο θα διασφαλίζει ότι είναι σαφής ο ρόλος των διαφόρων παραγόντων και θεσμών και θα γίνεται σωστός συντονισμός, ώστε να υπάρχει επιτυχία, εν τέλει; Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο που χρειάζεται για να στηρίξει αυτή τη διαδικασία;

Αυτά τα ερωτήματα, λοιπόν, είναι τα ερωτήματα που θα θέσουμε στην τωρινή, αλλά και στη μελλοντική μας συζήτηση, ερωτήματα στα οποία θα πρέπει να απαντήσουμε κάποια στιγμή. Θα πρέπει να διευκολύνουμε το έργο των θεσμών που συμμετέχουν, να γίνει πιο συστηματική η δουλειά τους, να αυξηθούν οι δυνατότητες της θετικής ταυτοποίησης σορών, έτσι ώστε να μη μένουν αυτές οι σοροί μη τακτοποιημένες και ταυτόχρονα θα πρέπει να ενισχύσουμε την ιατροδικαστική δυνατότητα και την επαφή με τις οικογένειες, ώστε να μπορούν οι οικογένειες αυτές έρχονται σε επαφή με τις Αρχές, να τις προσεγγίζουν και να συνεχίζεται η επαφή αυτή.

Μέσω της συμβουλευτικής μας στο ICRC στηρίζουμε την αλλαγή νομοθεσίας, ενδεχομένως, να υπάρξει ένας εθνικός μηχανισμός, να δημιουργηθεί με βάση την εμπειρία που έχει το ICRC σε άλλα μέρη όπως η Κεντρική Αμερική, να σκεφτούμε τι μηχανισμοί διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας μπορούν να υπάρξουν και, τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, σ' αυτό το ευμετάβλητο πλαίσιο, όπου η μετανάστευση είναι στην ουσία μια ύστατη λύση, υπάρχει μεγάλη ανάγκη να βρούμε μια αποτελεσματική λύση για ένα από τα πιο επώδυνα σημεία της μετανάστευσης. Οι αγνοούμενοι πολλές φορές είναι απλώς αριθμοί, αλλά πίσω από αυτούς τους αριθμούς υπάρχει ένα όνομα, μια ιστορία, υπάρχει ένας άνθρωπος και όλες οι οικογένειες των αγνοουμένων έχουν το δικαίωμα να γνωρίζουν ποια ήταν η τύχη των αγαπημένων τους και να λάβουν απαντήσεις. Πρέπει να τους δώσουμε τις απαντήσεις! Αυτό είναι πραγματικά μια ανθρωπιστική πράξη και με αυτό ολοκληρώνω.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε κι εμείς την κυρία Zanarelli για την, πράγματι, πολύτιμη συνεισφορά της στην αποψινή συζήτηση και συμφωνούμε σε κάτι το οποίο δεν είναι σύνθημα, αλλά είναι η ουσία για τους ανθρώπους αυτούς. Κάτι περισσότερο από αριθμός είναι ο άνθρωπος αυτός!

Το λόγο έχει η κυρία Ξένη Δημητρίου – Βασιλοπούλου.

ΞΕΝΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ – ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ (Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου): Ευχαριστώ για την πρόσκληση τον κύριο Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων και τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό, την Ερυθρή Ημισέληνο.

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, κατά τα τέλη του Πελοποννησιακού Πολέμου, το 406 π.Χ., έλαβε χώρα μια ναυμαχία μεταξύ 8 Αθηναίων Στρατηγών και του Καλλικρατίδα, του Σπαρτιάτη. Η ναυμαχία έγινε ακριβώς εκεί που πάρα πολλές βάρκες σήμερα βουλιάζουν και χάνουν τη ζωή τους μετανάστες και πρόσφυγες. Έγινε στα παράλια της Μικράς Ασίας, ακριβώς απέναντι από τη Λέσβο. Ήταν η Ναυμαχία των Αργινουσών, κατά την οποία

νίκησαν οι Αθηναίοι, αλλά η ιστορία της αμαυρώθηκε, εάν θυμόμαστε όλοι, με την καταδίκη σε θάνατο των 8 Αθηναίων Στρατηγών, γιατί; Γιατί δεν περισυνέλλεξαν τους ναυαγούς και τις σορούς των 5.000 συμπολεμιστών τους.

Η Ελλάδα, λοιπόν, έχει ιστορία σ' αυτό για το οποίο μιλάμε σήμερα: Για το σεβασμό στους αγνοούμενους, για το σεβασμό στο νεκρό μετανάστη, στο νεκρό πρόσφυγα. Έχει ιστορία για το σεβασμό που δείχνει εδώ και χιλιάδες χρόνια στους νεκρούς, από όπου κι εάν προέρχονται.

Εκεί, λοιπόν, στη Ναυμαχία των Αργινουσών έγινε μια αρχή, που μας δείχνει πως δεν περισυνελέγησαν ακόμα και οι Σπαρτιάτες ναυαγοί και καταδικάσαμε σε θάνατο τους στρατηγούς. Δεν ξέρω εμείς, αν πρέπει να καταδικάσουμε σε θάνατο τις αρχές μας. Νομίζω ότι δεν τους αξίζει κάτι τέτοιο, γιατί έχουν δείξει απίστευτη ευαισθησία στα θέματα αυτά. Η ευαισθησία, όμως, δεν φτάνει. Η ευαισθησία είναι ίσως η αρχή για να κάνουμε πράγματα, χρειάζεται μέθοδος, χρειάζεται οργάνωση, χρειάζεται και επιστημοσύνη και επαγγελματισμός για να αντιμετωπίσουμε τέτοιες καταστάσεις.

Το νομικό πλαίσιο που ισχύει στην Ελλάδα είτε από το ημεδαπό δίκαιο είτε από τις διεθνείς συμβάσεις που έχουμε κυρώσει, είναι αρκετά ισχυρό για να κατοχυρώσει όλες αυτές τις ενέργειες που πρέπει να κάνουμε για τους αγνοούμενους.

Ειδικότερα έχουμε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τον νόμο της θάλασσας.

Έχουμε τη Διεθνή Σύμβαση για την Ασφάλεια της Ανθρώπινης Ζωής στη Θάλασσα, τη Διεθνή Σύμβαση για τη Ναυτική Έρευνα και Διάσωση, τη Σύμβαση για τη Διευκόλυνση της Διεθνούς Ναυτιλιακής Κίνησης, τη Διεθνή Σύμβαση για την Επιθαλάσσια Αρωγή.

Έχουμε την απόφαση του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού για τα μέτρα ασφαλείας και τις διαδικασίες για τη μεταχείριση των ανθρώπων που διασώθηκαν στη θάλασσα.

Έχουμε τις τροποποιήσεις του 2004, του SOLAS, πάλι για την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα.

Έχουμε τη Διεθνή Σύμβαση για την Επιθαλάσσια Αρωγή που εφαρμόζεται και για άλλες περιπτώσεις, αλλά πρέπει να μπορεί να εφαρμοστεί και στις περιπτώσεις για τις οποίες μιλάμε.

Το ημεδαπό δε δίκαιο, πρώτα απ' όλα, με το Σύνταγμα του, με τα άρθρα 2 παράγραφος 1 του Συντάγματος, ήδη, μας αναφέρετε ότι «η προστασία και ο σεβασμός της ανθρώπινης ζωής είναι υποχρέωση του κράτους», αλλά και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, πάλι στο άρθρο 2, προστατεύει το δικαίωμα της ζωής του κάθε ανθρώπου και από αυτό απορρέουν και θετικές και αποφατικές υποχρεώσεις μας.

Επίσης, δικαίωμα διερεύνησης των αιτιών θανάτου των μεταναστών στη θάλασσα και της ταυτοποίησης των νεκρών, συμπεριλαμβανομένου και της έρευνας του γενετικού

υλικού, του DNA, όλα αυτά προβλέπονται και από τη δική μας νομοθεσία, αλλά και από τη διεθνή.

Όρος αγνοούμενος στο ελληνικό δίκαιο, υπάρχει στις επικυρωμένες Συμβάσεις της Γενεύης, την πρώτη, τη δεύτερη, τη τρίτη καθώς και στα πρωτόκολλά της. Σε καιρό ειρήνης ουδέποτε οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, σύμφωνα με τον Αστικό μας Κώδικα, που υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να έχει πεθάνει, αλλά και δεν έχει βρεθεί, μπορεί να κηρυχθεί άφαντο ένα χρόνο μετά το απειλητικό για τη ζωή του γεγονός. Υπάρχει, λοιπόν και το πλαίσιο του Αστικού Κώδικα και τις υποθέσεις αυτές.

Επίσης και ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας μας δίνει τα κατάλληλα νομικά εργαλεία, ώστε να μπορούμε να ενεργήσουμε για αυτές τις καταστάσεις.

Επίσης, ο νόμος 3772/2009 που αφορά τους ιατροδικαστές -θα μας τα πει ίσως καλύτερα ο κ. Κουβέλη στη συνέχεια- κυρίως, όμως, η Διεθνής Διακήρυξη της UNESCO για τα ανθρώπινα γενετικά δεδομένα και για το ανθρώπινο γονιδίωμα, μας δίνει, επίσης, τις βάσεις πάνω στις οποίες μπορούμε να δουλέψουμε.

Έχουμε, λοιπόν, όλο το νομικό οπλοστάσιο που μας χρειάζεται στην Ελλάδα, όπως επίσης και τις διατάξεις που αναφέρονται στη δράση της αστυνομικής αρχής, για το τι πρέπει να κάνεις σε αυτές τις περιπτώσεις και δεν μας λείπει από αυτή την άποψη τίποτα.

Μας λείπουν, όμως, όπως είπαμε, η οργάνωση.

Μας λείπουν τα πρωτόκολλα στα οποία πρέπει όλοι μαζί να συμφωνήσουμε και να βασιστούμε, ώστε να κάνουμε μία δουλειά επιστημονική και επαγγελματική και να βρεθούμε σε θέση, ώστε το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο να βρει την πραγματική εφαρμογή του στην πατρίδα μας.

Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου δεν είναι πρώτη φορά που συνεργάζεται με τον Διεθνή Ερυθρό Σταύρο και με τη Διεθνή Ημισέληνο. Αυτό έχει, ήδη, από το 2016 αρχίσει, έχει μία πάρα πολύ τακτική συνεργασία για πολλά θέματα που αφορούν αυτόν τον διεθνή οργανισμό και ένα από αυτά είναι και το θέμα για το οποίο μιλάμε σήμερα.

Ήδη, το 2016, με τον Διεθνή Ερυθρό Σταύρο και την Ελληνική Αστυνομία είχαμε βάλει επί τάπητος όλα αυτά τα θέματα. Είχαμε κάνει ένα συνέδριο, στο οποίο ανταλλάξαμε σκέψεις και βάλουμε ορισμένους όρους, που θα έπρεπε να τηρήσουμε για την ανεύρεση των αγνοουμένων και τη ταυτοποίηση των νεκρών και πρόσφατα και με την καινούργια εκπρόσωπό του, την αγαπητή Monica, επίσης, είχαμε μία συνεργασία στενότερη για αυτά τα θέματα.

Ο πολιτισμός, όπως, ήδη, ειπώθηκε από την κυρία Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, ο πολιτισμός των ανθρώπων, ο πολιτισμός μας, φαίνεται μόνο σε αυτές περιπτώσεις, σε περιπτώσεις ευάλωτων ομάδων, σε περιπτώσεις νεκρών που δεν έχουμε να περιμένουμε τίποτα, ούτε η Βουλή, ούτε κανένα άλλο όργανο της πολιτείας.

Η συμπαράστασή μας και η απασχόλησή μας με αυτές τις ομάδες και με αυτά τα προβλήματα κάνει τη διαφορά.

Το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο είναι, λοιπόν, ο οδηγός μας.

Υπάρχει στην πατρίδα μας πραγματικά από πάρα πολλούς φορείς εδραιωμένη πεποίθηση, ότι πρέπει να παλέψουμε για τα θέματα που ανέφερε η αγαπητή Μονίκα, δηλαδή, για την ταυτοποίηση νεκρών και την ανεύρεση αγνοουμένων. Οι αγνοούμενοι πίσω τους έχουν ολόκληρες οικογένειες, πολλές φορές και στις δικές μας πόρτες έρχονται και ζητούν βοήθεια.

Η πιο συγκινητική σκηνή που έχω ζήσει είναι, όταν επισκέφθηκα το νεκροταφείο της Μυτιλήνης.

Έχω πάει αρκετές φορές στη Μόρια και στο Καρά Τεπέ της Λέσβου, αλλά ζήτησα οπωσδήποτε να πάω εκεί, εκεί που άνθρωποι που θέλησαν να βρουν έναν καλύτερο κόσμο ή που νόμιζαν ότι θα βρουν έναν καλύτερο κόσμο, προσπάθησαν να διασχίσουν τη θάλασσά μας, το Αιγαίο. Εκεί, λοιπόν, πραγματικά σε πιάνει η ψυχή σου βλέποντας τάφους με αριθμούς και όχι με ονόματα.

Μου θύμισε το νεκροταφείο της Κύπρου στη Λευκωσία που επίσης έχει τάφους χωρίς ονόματα, που είναι οι αγνοούμενοι. Είναι κάτι λοιπόν που το έχουμε ζήσει στο πετσί μας. Είναι ένα πρόβλημα που το έχουμε ζήσει και στα αδέρφια μας της Κύπρου και παλαιότερα μετά το Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και στη πατρίδα μας. Δεν είναι λοιπόν κάτι ξένο αυτό που συζητάμε σήμερα. Νομίζω λοιπόν ότι ειδικά ο ελληνικός πολιτισμός, ειδικά μία Αντιγόνη που υπάρχει στο ρεπερτόριό μας πρέπει να οδηγήσει τα βήματά μας εκεί που πρέπει. Η ευαισθησία υπάρχει στον Έλληνα και σε αυτό μπορώ να διαβεβαιώσω τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό. Απλώς θα ήταν πάρα πολύ καλό αν οργανωθούμε πάνω σε αυτό, αν κάνουμε βάσεις δεδομένων όπως είχαμε αποφασίσει ήδη από το 2016 με την Ελληνική Αστυνομία και τη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών. Αυτό θα ήταν το επισφράγισμα των ιδεών στις οποίες οι Έλληνες τόσα χρόνια υποκλίνονται. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ, να θυμίσω και εγώ μία περιβόητη φράση περίφημη από τον επιτάφιο του Περικλέους που δείχνει το σεβασμό προς τους αφανείς και τους αγνοούμενους «μία κλίνη κενή φέρεται εστρωμένη των αφανών, οι αν μη ευρεθώσιν ες αναίρεσιν». Ωστόσο η ελπίδα και η ευχή όλων μας είναι αυτοί όλοι οι άνθρωποι, οι αγνοούμενοι να βρεθούν και να ενωθούν πάλι με τις οικογένειές τους.

Το λόγο έχει η κυρία Τσιριγώτη.

ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΤΣΙΡΙΓΩΤΗ (Αντιστράτηγος Γενική Επιθεωρήτρια της Αστυνομίας Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων): Καλησπέρα σας κυρίες και κύριοι. Σήμερα είναι μία δύσκολη ημέρα, ασχολούμαστε με ένα θέμα ιδιαιτέρως ευαίσθητο. Ένα ζήτημα με διαφορετικές προσεγγίσεις και νομοθεσίες από τα κράτη που προέρχονται οι πρόσφυγες και οι μετανάστες. Ένα ζήτημα με πολλές δυσκολίες και αλυσιδωτές αντιδράσεις τόσο στην ανθρώπινη ζωή αλλά και στη ζωή των συγγενών.

Ως γνωστό η χώρα μας λόγω της γεωγραφικής της θέσης δέχεται τα τελευταία 20 – 25 χρόνια μεταναστευτικές ροές τόσο από τα χερσαία σύνορά της όσο και από τα θαλάσσια. Εικόνες που τις έχουμε δει όλοι από πολύνεκρα ναυάγια και σωρούς νεκρών προσφύγων έχουν κατακλύσει τα διεθνή μέσα μαζικής ενημέρωσης με παραστατικές εικόνες του προσφυγικού δράματος. Επιπλέον πέραν των εικόνων από τα πολύνεκρα ναυάγια, μη ξεχνάμε και τις σωρούς που περισυλλέγει η Ελληνική Αστυνομία στα χερσαία σύνορα της χώρας μας με τη Τουρκία, όταν η στάθμη του ποταμού Έβρου κατεβαίνει και ανευρίσκονται δυστυχώς πτώματα σε μερική ή πλήρη αποσύνθεση. Υπάρχουν περιπτώσεις που θύματα, όπως είπαν και οι προηγούμενοι ομιλητές, θάβονται δίχως να έχουν αναγνωριστεί προηγουμένως. Άνθρωποι που χάνονται στα ναυάγια και η τύχη τους αγνοείται και αυτό έχει δραματικό αντίκτυπο στις οικογένειές τους, οι οποίες δεν γνωρίζουν τι απέγιναν οι δικοί τους. Οι περισσότερες οικογένειες ζουν στην αβεβαιότητα, καθώς δεν γνωρίζουν αν τα αγαπημένα τους πρόσωπα είναι ζωντανά ή νεκρά.

Σε περίπτωση που είναι νεκροί δεν γνωρίζουν που έχουν ταφή, γιατί όλοι όσοι έχουν μιλήσει πριν από εμένα είπαν ότι δυστυχώς στους τάφους υπάρχουν νούμερα. Έτσι λοιπόν οι οικογένειες των αγνοουμένων με την αβεβαιότητα που ζουν, αυτό αυτομάτως τους δημιουργεί μία ψυχική φθορά και μία αβεβαιότητα για το τι θα γίνει στο μέλλον. Οι ανάγκες των οικογενειών των αγνοουμένων είναι σαφής, αναζητούν πληροφορίες, οι οποίες θα διασαφηνίσουν την τύχη των αγαπημένων τους προσώπων.

Ένα είναι το ερώτημα. Είναι νεκροί ή ζωντανά;

Η περισυλλογή των πτωμάτων είναι κομβικής σημασίας, αφού δύναται να καθορίσει εάν κάποιο θύμα θα αναγνωριστεί ή όχι. Αυτό, επειδή η ταυτοποίηση είναι δυνατή, μόνο όταν το πτώμα έχει βρεθεί.

Παράλληλα, σημαντική είναι η ταχύτητα στην περισυλλογή των πτωμάτων, αφού οποιαδήποτε καθυστέρηση επιταχύνει την αποσύνθεση και δυσχεραίνει την αναγνώριση.

Τόσο το Διεθνές, όσο και το Εθνικό νομικό πλαίσιο, καθιστούν σαφή την υποχρέωση των Εθνικών αρχών, να διερευνήσουν θανάτους από μη φυσικά αίτια. Σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία, που την ανέλυσε η κυρία Εισαγγελέας, σύμφωνα με τον κώδικα ποινικής δικονομίας, το κράτος έχει την υποχρέωση να συλλέξει όλα τα απαραίτητα δεδομένα και οι αρμόδιες αρχές να προβούν στα απαραίτητα μέτρα, για να βρουν την αλήθεια, όπως συνεντεύξεις από μάρτυρες, προετοιμασία ιατροδικαστικών εκθέσεων και αυτοψίες.

Η πιο συνηθισμένη διαδικασία συλλογής μεταθανάτια δεδομένων για θύματα μαζικών καταστροφών, είναι το πρωτόκολλο δημιουργήθηκε από την INTERPOL. Είναι το μοναδικό εργαλείο, που η αστυνομία χρησιμοποιεί σε αυτές τις περιπτώσεις.

Παραδοσιακά, ο Ερυθρός Σταύρος αναλαμβάνει κεντρικό ρόλο στη διευκόλυνση της επικοινωνίας, μεταξύ οικογενειών και αρχών, μετά από ανθρωπιστικές κρίσεις ή εμφύλιες συγκρούσεις. Όντας, ο πιο σημαντικός διεθνής παράγοντας παροχής ανθρωπιστικής

βοήθειας, με ειδικευση και εμπειρία στη διαχείριση παρόμοιων καταστάσεων, ο Διεθνής Ερυθρός Σταύρος έχει αναπτύξει πρωτοβουλίες για να βοηθήσει τις οικογένειες.

Το κύριο εμπόδιο στην αποτελεσματική διαχείριση του προβλήματος, παραμένει η απουσία μιας κωδικοποιημένης διαδικασίας, για την ταυτοποίηση των νεκρών μεταναστών. Διαφορετικές αρχές καλούνται να αντιμετωπίσουν διαφορετικές φάσεις του προβλήματος, με ελάχιστη συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ τους. Από πλευράς Ελληνικής Αστυνομίας, η ορθή διαχείριση των δεδομένων που αφορούν σε αγνοούμενα άτομα και σορούς, είναι μείζονος σημασίας για την ενδεχόμενη ταυτοποίηση τους. Η κεντρική διαχείριση όλων αυτών των δεδομένων από ένα φορέα και η συλλογή τους σε μια ενιαία βάση δεδομένων, αποτελούν αναμφισβήτητα το καθοριστικό βήμα, ώστε οι υποθέσεις αυτές με τις τεράστιες ανθρωπιστικές προεκτάσεις, που έχουν, να αντιμετωπίζονται μέσω μιας οργανωμένης δομής σε εθνικό επίπεδο.

Με δεδομένο, ότι και εμείς, από πλευράς μας έχουμε διαπιστώσει κενά και ανομοιογένεια στις ενέργειες σε εθνικό επίπεδο, το όλο θέμα έχει συζητηθεί και έχουμε καταλήξει ότι για την ολιστική προσέγγιση του πολυδιάστατου αυτού ζητήματος, θα θέλαμε να δημιουργηθεί μια εθνική βάση δεδομένων αγνοουμένων ατόμων και σορών αγνώστων στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων πάντοτε προσφύγων και μεταναστών. Μια σύσταση ομάδας εργασίας, αποτελούμενη με εκπροσώπους των συναρμόδιων φορέων και υπουργείων, προκειμένου να εξετάσει εάν το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο καλύπτει τη λειτουργία της βάσης ή υπάρχει ανάγκη περαιτέρω συμπλήρωσης, διερεύνησης αυτού, μέσω κανονιστικών διατάξεων.

Να καθορίσει το οικονομικό πλαίσιο, που απαιτείται για τη λειτουργία της βάσης δεδομένων και να συντάξει τις απαιτούμενες οδηγίες προς όλους τους φορείς, που τροφοδοτούν με δεδομένα την εθνική βάση δεδομένων αγνοουμένων ατόμων, ώστε να επιτευχθεί τυποποίηση και κανονικοποίηση των ενεργειών των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.

Η Ελληνική Αστυνομία διαθέτει τη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών, η οποία Διεύθυνση έχει στην αρμοδιότητά της και λειτουργεί Τμήματα DNA και δακτυλοσκοπικό και από το 1996 έχει διαχειριστεί ταυτοποιήσεις σορών μεταναστών που εισέρχονται από τον Έβρο, γιατί ο Έβρος αποτελούσε την κύρια πύλη εισόδου στη χώρα μας, ενώ από το 2015 έως και σήμερα, τουλάχιστον οι μισές υποθέσεις ταυτοποίησης σορών, αφορούν σε σορούς προσφύγων και μεταναστών. Στη βάση δεδομένων που λειτουργεί η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών, έχουν καταχωρηθεί από το 1996, 835 γενετικοί τύποι σορών, 57 γενετικοί τύποι αγνοουμένων ατόμων, καθώς και 295 γενετικοί τύποι αναφοράς συγγενών αγνοουμένων, συμπεριλαμβανομένων, βέβαια, μεταναστών και προσφύγων.

Η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών λόγω της συσσωρευμένης εμπειρίας της και αντιλαμβανόμενη την αναγκαιότητα, τόσο της τυποποίησης των διαδικασιών ταυτοποίησης σορών όσο και του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων Αρχών, πραγματοποίησε όπως είπε και η κυρία Εισαγγελέας πριν, από το 2014 διάφορες δράσεις, μεταξύ των οποίων, η διοργάνωση σχετικών ημερίδων και σεμιναρίων εκπαίδευσης καθώς και συναντήσεις σε μία προσπάθεια για να συντονιστούν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς.

Τελειώνοντας θα ήθελα να τονίσω ότι η Ελληνική Αστυνομία διαθέτει πιστοποιημένα εργαστήρια DNA με διεθνή αναγνώριση, για το έργο βέβαια που επιτελούν και να θυμίσω ότι το 2005 με την συντριβή του αεροπλάνου «ΗΛΙΟΣ», η αναγνώριση των θυμάτων, έγινε από τη συγκεκριμένη υπηρεσία, όπως επίσης και το 2007 στις φονικές πυρκαγιές της Ηλείας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Σας ευχαριστούμε και εμείς για τη διαφωτιστική εισήγηση, την Αντιστράτηγο, η κυρία Τσιριγώτη.

Το λόγο έχει ο κύριος Κούβαρης, ιατροδικαστή, μέλος Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΒΑΡΗΣ (Ιατροδικαστής, μέλος της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού): Σε ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, σεβαστό ακροατήριο, καλησπέρα και σας ευχαριστώ πολύ την πρόσκληση, αλλά θα είμαι λίγο πιο τεχνικός και θα ήθελα να με συγχωρήσετε γι' αυτό το θέμα, αλλά αυτά ξέρω και αυτά θα σας πω.

Η ICRC, η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, είναι ο μόνος Διεθνής Ανθρωπιστικός Οργανισμός που έχει μια συνολική αντιμετώπιση του θέματος των αγνοουμένων και έχει και ιατροδικαστική δυνατότητα και εμπειρία. Από το site της ICRC, σας διαβάζω αυτό που είναι μέσα στις παρενθέσεις: «Οι αταυτοποιήτοι νεκροί κατά μήκος των μεταναστευτικών οδών αποτελούν πρόκληση για τις ιατροδικαστικές υπηρεσίες, ενώ δεν επιτρέπουν στις οικογένειες των αγνοουμένων να μάθουν την τύχη των δικών τους και να τους πενήθσουν».

Η ICRC συνεργάζεται με τις Αρχές, ώστε να δημιουργηθούν και να χρησιμοποιούνται κοινά πρωτόκολλα και διαδικασίες, να βελτιωθεί η επικοινωνία και η συνεργασία, ώστε να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα. Το πρόβλημα αυτό, δεν θέλει τόσα πολλά λεφτά, όσο μια λέξη δύσκολη, το συντονισμό.

Οι κρίκοι στην αλυσίδα αυτή, είναι πέντε. Η διαχείριση των νεκρών επί τόπου με υποσύνολο την προανάκριση που θα γίνει πάλι επί τόπου και τη συλλογή στοιχείων από τον νεκρό που μόλις έχουμε βρει. Ένα δεύτερο μέρος της προανάκρισης, είναι η περιγραφή του αγνοούμενου από τους ανθρώπους που μπορούν να μας δώσουν μία περιγραφή και που εκείνη τη στιγμή τον θεωρούν ακόμη αγνοούμενο, πιθανότατα.

Έχουμε, λοιπόν, την ανάγκη μιας περιγραφής, δηλαδή, ότι ο άνθρωπος αυτός ήταν έτσι και αλλιώς. Έχουμε μετά τη συλλογή των στοιχείων, συνεχίζει η προανάκριση, από την νεκροτομή.

Αν είμαστε τυχεροί, τα πράγματα ταιριάζουν και έχουμε αρκετά δεδομένα, πιθανόν θα έχουμε μια ταυτοποίηση και μετά ακολουθεί η ταφή.

Ο πρώτος κρίκος αυτής της αλυσίδας λοιπόν, είναι η διαχείριση των νεκρών, γίνεται από την προανακριτική αρχή, δηλαδή, είτε την Ελληνική Αστυνομία, είτε το Λιμενικό Σώμα, είτε το Πυροσβεστικό Σώμα.

Η περισυλλογή του νεκρού. Απαιτείται, ένας και μοναδικός αριθμός, που να συνοδεύει πλέον τον νεκρό και να υπάρχει σε όλα τα έγγραφα που τον αφορούν. Όχι το κλασικό ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε και ξανά ένα, δύο, τρία... Και όταν αυτά τα πτώματα βρεθούν στο νεκροτομείο της Μυτιλήνης, να έχουμε το ένα, δύο, τρία από τη Μήθυμνα, το ένα, δύο, τρία από το αεροδρόμιο. Έναν, μοναδικό χωριστό αριθμό, θα τον βάζει το Λιμενικό, θα τον βάζει η Αστυνομία, θα τον βάζει η Πυροσβεστική και θα συνοδεύει τον νεκρό από κει και πέρα. Φανταστείτε το, σαν τον αριθμό κυκλοφορίας του αυτοκινήτου.

Πρέπει έπειτα, να γίνει η συλλογή στοιχείων επί τόπου. Μια φωτογράφιση του νεκρού με τον αριθμό που μόλις του έχουμε δώσει, το γρηγορότερο δυνατό, γιατί η σήψη, αρχίζει να δουλεύει και μια φωτογράφιση και καταγραφή βέβαια σε χαρτί των εύκολα ορατών λεπτομερειών. Δηλαδή, των ρούχων που φοράει, των κοσμημάτων που τυχόν φαίνονται, των τατουάζ που μπορεί να φαίνονται, οτιδήποτε μπορούμε, χωρίς να κάνουμε βέβαια, μεγάλη μετακίνηση του νεκρού ή και τη νεκροτομή του σχεδόν επιτόπου.

Κατόπιν, έχουμε το θέμα της μεταφοράς. Πρέπει να μπει, σε κατάλληλο σάκο πτώματος, με ανεξίτηλη σήμανση του μοναδικού αριθμού του, αυτού, που μόλις δόθηκε δηλαδή, που να τον συνοδεύει και στο σώμα και εξωτερικά του σάκου. Αυτό το λέω, διότι, όταν έχεις ένα ψυγείο, γεμάτο, μαύρους ίδιους σάκους 25 ανθρώπων, είναι πολύ ενοχλητικό, να πρέπει να ξανά ανοίξεις όλους τους σάκους, για να δεις τον αριθμό που ψάχνεις να βρεις. Τα προσωπικά είδη, πρέπει να συνοδεύουν το νεκρό, πάλι με τον ίδιο αριθμό που δώσαμε στο σημείο που έχει καθοριστεί για να συγκεντρωθούν οι νεκροί ή στο νεκροτομείο. Είναι ευκαιρία να πω, ότι, η ICRC, έχει μοιράσει στο Λιμενικό κυρίως, αλλά και στην Ελληνική Αστυνομία στον Έβρο, πάνω από χίλιους σάκους πτωμάτων, οι οποίοι δυστυχώς, σας το λέω, ότι, έχουν χρησιμοποιηθεί όλοι.

Η προανακριτική αρχή, πρέπει να συλλέξει την περιγραφή του αγνοούμενου, αυτό που είπαμε πριν, προθανάτια στοιχεία. Έχουμε λοιπόν, την υποχρέωση για καλή συλλογή, σωστών στοιχείων από τους συγγενείς, από τους επιζώντες, από τους συνταξιδιώτες, -Από τους γείτονες στο Μάτι, ένας άνθρωπος αναγνωρίστηκε από την περιγραφή που έδωσε ο γείτονας του-, από οποιονδήποτε γνωστό είδε το συμβάν. Έχουμε μια περιγραφή αγνοούμενου και βέβαια, να μαζέψουμε και όλα τα στοιχεία που πρέπει να έχουμε, τα προθανάτια. Δηλαδή, φωτογραφίες του και πιθανότατα τον ιατρικό φάκελο, αν είναι εύκολα προσβάσιμος. Όλα αυτά, πρέπει να γίνουν με τη χρήση, ενός κοινού εντύπου. Δηλαδή, το Λιμενικό στοιχείο να χρησιμοποιεί την ίδια φόρμα με την Αστυνομία στο Σουφλί, όπου να περιγράφει τον αγνοούμενο. Θέλετε να είμαι της Interpol; θέλετε να είναι της ICRC; μια κοινή φόρμα που να συμφωνήσουμε όλοι, ότι αυτή, θα χρησιμοποιείται από δω και πέρα. Πρέπει, να ληφθεί δείγμα Dna αν κάποιος από τους επιζώντες ή κάποιος από τους ανθρώπους που θα πουν «έχασα έναν δικό μου άνθρωπο, είναι πρώτου βαθμού», δεν έχει ιδιαίτερη αξία του τρίτου ξάδερφου το Dna.

Ο νομικός μας πολιτισμός, προβλέπει και την οπτική αναγνώριση. Ένας συγγενής δηλαδή λέει: «Εγώ, αυτόν τον άνθρωπο, τον βλέπω, τον αναγνωρίζω και είναι ο τάδε». Εδώ, όπως θα φαντάζεστε, κρύβεται ένας τεράστιος κίνδυνος, ειδικά το 2007, στις πυρκαγιές στην Ηλεία, έγιναν λάθη. Η κοινή λογική, λέει, ότι, ένα απανθρακωμένο πτώμα τελείως, δεν μπορείς να το ταυτοποιήσεις οπτικά. Και η Αρχή, βεβαίως, δεν πρέπει να δεχθεί αυτή την ταυτοποίηση. Αν είναι σε καλή κατάσταση, ωρών, να δεχθούμε, ότι, κάποιος, όντως, κοντινός συγγενής που να τον ξέρει, τον ταυτοποιεί. Αλλιώς, είναι μια απλή κάλυψη, ότι, κάποιος υπογράψε, τον πήρε και αφού έχει υπογράψει, καλή τη πίστη, εγώ θεωρώ, ότι ταυτοποιήθηκε.

Επίσης, μεγάλη δουλειά κάνει η υπηρεσία αναζητήσεων και του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού και της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, συλλέγοντας συχνά αιτήσεις αναζήτησης, tracing request.

Καμιά φορά, κάποιος από τους συγγενείς του αγνοούμενου, για δικούς του λόγους, επειδή δεν είναι νόμιμος, επειδή φοβάται, επειδή στιδήποτε, είναι ευκολότερο να πάει στον Ερυθρό Σταυρό, παρά να πάει στις αρχές.

Συνεχίζουμε στο θέμα το δικό μας, τη νεκροψία-νεκροτομή. Πρέπει να συλλεγούν και να καταγραφούν ορθά τα στοιχεία από το νεκρό. Πρέπει, επίσης, να χρησιμοποιείτε ένα κοινό έντυπο και για τη νεκροτομή - δηλαδή για τα μεταθανάτια στοιχεία - μια φόρμα που να τη συμπληρώνουμε όλοι, από την Κέρκυρα μέχρι τη Ρόδο και διαγώνια πάλι.

Είναι σημαντικό να καθοριστεί, πολύ σύντομα και επιτυχώς, το βιολογικό προφίλ. Αυτό τι είναι; Είναι ότι ο συγκεκριμένος νεκρός που έχω, είναι άνδρας, τόσο χρόνων (δηλαδή, το φύλο, η ηλικία), με τόσο ύψος και πιθανότατα Καυκάσιος, ας τον πούμε έτσι.

Το βιολογικό προφίλ παίζει σημαντικό ρόλο στο να μην χρειαστεί να ψάξουμε όλη τη λίστα των αγνοουμένων που έχουμε. Αν έχουμε ένα πεντάχρονο παιδί, αγόρι - χτυπάω ξύλο, αλλά συνέβη - να ψάξουμε μόνο τα τεσσάρων έως έξι χρόνων αγόρια, που είναι ένα πολύ μικρότερο υποσύνολο, του γενικού συνόλου των αγνοουμένων.

Πρέπει να συλλέγουν, επίσης, η περιγραφή όπως την είπαμε - περιγραφή όμως, ακόμη και έντυπη, δηλαδή, μουστάκι, μούσι, όχι μόνο φωτογραφίες - φωτογραφίες, να καταγραφεί ο ρουχισμός που φέρει το πτώμα, να συγκεντρωθούν, να φωτογραφηθούν και να περιγράψουν τα προσωπικά του αντικείμενα, δηλαδή κοσμήματα, ρούχα, πορτοφόλι, ταυτότητα που να λέει το όνομά του και βέβαια, να καταγραφούν και κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Πρέπει να γίνει και λήψη δείγματος DNA από το πτώμα, όπως, επίσης, πρέπει να γίνει λήψη αποτυπωμάτων και αν είναι εύκολο και λήψη οδοντογράμματος, μιας περιγραφής, δηλαδή, των δοντιών. Τα δύο τελευταία, στους μετανάστες ειδικά, δεν προσφέρουν πολλά. Πολύ λίγες ήταν οι περιπτώσεις που βοήθησαν.

Σε αγνοούμενους τουρίστες, όμως, που συχνά έχουμε, μέχρι να βρούμε ποιος είναι, σε μαζικές καταστροφές, όπως το «Ηλιος», όπως το μάτι, θα προσφέρουν και είναι καλό, επίσης, να συλλέγουν.

Μέχρι τώρα σας έχω περιγράψει δύο διαφορετικές πηγές πληροφοριών. Η μία είναι η μεταθανάτια πληροφορία, που είναι από τον νεκρό – έχουμε βρει έναν νεκρό και τον περιγράφουμε, συλλέγουμε τα στοιχεία του - και η άλλη είναι η προθανάτια περιγραφή, που είναι η συλλογή στοιχείων για έναν αγνοούμενο - δεν ξέρουμε αν έχει βρεθεί ακόμη νεκρός που να ταιριάζει ή να μην ταιριάζει . Εδώ, το βασικό είναι να έχουμε καλή ποιότητα πληροφοριών και καλή ποιότητα δεδομένων. Αν έχουμε μια εξαιρετική περιγραφή του νεκρού, από την ίδια του τη μητέρα, και η συλλογή στοιχείων κατά τη νεκροτομή είναι «πνιγμός εντός ύδατος», δεν θα κάνουμε τίποτα.

Δεν μπορούμε να συγκρίνουμε αυτό που έχουμε καλής ποιότητας, με αυτό που έχουμε κακής ποιότητας. Το ένα χωρίς το άλλο είναι άχρηστα, και ανάποδα. Μπορεί να έχουμε κάνει μια τέλεια νεκροτομή και να μην υπάρχει ούτε ένας συγγενής αυτού του ανθρώπου, οπουδήποτε ίσως και στον πλανήτη καμιά φορά, ή τέλος πάντων μέχρι να ειδοποιηθεί να περάσουν μήνες. Το ένα χωρίς το άλλο, το προθανάτιο με το μεταθανάτιο, δεν θα μας οδηγήσουν σε ταυτοποίηση και θα μείνουμε σε αυτό που είπαμε, 835 προφίλ νεκρών στη ελληνική βάση δεδομένων του DNA και 400 προφίλ από συγγενείς που δεν αντιστοιχούν.

Ένας από τους λόγους για να μην έχουμε καλά μεταθανάτια στοιχεία είναι να μην βρεθεί ποτέ το πτώμα και βέβαια, είναι αρκετές αυτές περιπτώσεις, ή να βρεθεί αλλού - ασ πούμε στην Τουρκία- με την οποία η επικοινωνία είναι όχι πολύ καλή. Η ταυτοποίηση, λοιπόν, είναι η επιτυχής ταύτιση των προθανάτιων και των μεταθανάτιων στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά, βεβαίως, περιλαμβάνουν και τα δείγματα DNA. Όπως είπα και πριν, οι τρεις πρωτεύοντες τρόποι ταυτοποίησης, στους οποίους, κανείς δεν μπορεί να φέρει την παραμικρή αντίρρηση και είναι η «Βίβλος», είναι η σύγκριση του DNA, τα δακτυλικά αποτυπώματα και η οδοντιατρική ταυτοποίηση.

Η σύγκριση του DNA χρειάζεται δείγμα από τους συγγενείς και καμιά φορά αν οι συνθήκες είναι καλές και από τον ίδιο τον αγνοούμενο. Η ταυτοποίηση με δακτυλικά αποτυπώματα και η οδοντιατρική ταυτοποίηση χρειάζονται οργανωμένα δακτυλοσκοπικά και οδοντιατρικά αρχεία. Η λέξη κλειδί είναι το «οργανωμένα». Συχνά γίνεται δεκτή και η οπτική αναγνώριση όπως είπαμε προηγουμένως προσοχή είναι πηγή λαθών και πηγή σοβαρότατων προβλημάτων. Αντί να περιμένει κανείς το λίγο διάστημα που πλέον παίρνει στο DNA για να βγει το αποτέλεσμα, να δώσει ένα πτώμα γιατί κάποιος νομίζει ότι είδε ένα πόδι που μοιάζει με πόδι. Είναι άνθρωποι φορτισμένοι συναισθηματικά βαρύτατα εκείνη την ώρα και σε κανένα δικαστήριο δεν θα πέρανε η μαρτυρία τους. Γιατί να περάσει σε μία προανάκριση; Επίσης, σπάνια αλλά συμβαίνει μερικά σπάνια χαρακτηριστικά μπορούν να οδηγήσουν σε ταυτοποίηση. Ένα ένθιμα , ένας βηματοδότης με συγκεκριμένο αριθμό πλαισίου που ξέρουμε ότι έχει μπει στο χειρουργείο στον τάδε ασθενή, θεωρείται ικανοποιητική ταυτοποίηση του νεκρού. Αν δεν βρεθούν συγγενείς πρώτου βαθμού να δώσουν δείγμα DNA, δεν θα έχουμε εύκολα μια ταυτοποίηση. Αυτό τι σημαίνει; Πριν το 1990 το DNA δεν γινόταν ταυτοποιήσεις; Μπορεί να γίνουν πάρα πολύ κοντινές προσεγγίσεις, οι οποίες να επαληθευτούν με το DNA. Αυτός ή με οποιοδήποτε άλλο από τους τρεις πρωτεύοντες τρόπους. Ποτέ δεν ταυτοποιούμε κάποιον εννοείται από το εάν έχει διαβατήριο επάνω του, από το ότι φοράει αυτό το ρολόι, από το ότι φοράει αυτό το

ρούχο. Μας βοηθάνε όμως όλα αυτά τα στοιχεία σωστά συγκεντρωμένα να έχουμε εικόνες για την ταυτότητα ή την καταγωγή του νεκρού και κυρίως μας βοηθούν να μειώσουμε τον αριθμό στους οποίους πρέπει να ψάξουμε. Αν έχει κάποιος την ταυτότητα Παπαδόπουλος, ας ξεκινήσουμε ότι η ταυτότητα αυτή είναι γνήσια. Επίσης, άλλα στοιχεία που μπορεί να μας δώσουν πληροφορίες είναι τα ιατρικά αρχεία, τα δείγματα εν ζωή του ανθρώπου, ακτινογραφίες, φωτογραφίες, μαγνητικές, αξονικές κ.λπ.. Η ταύτιση όπως είπαμε του βιολογικού προφίλ, δηλαδή το ότι ψάχνουμε ένα συγκεκριμένο όριο ηλικιών, ένα συγκεκριμένο φύλο και ένα ένα συγκεκριμένο ύψος και την καταγωγή η οποία είναι καμιά φορά παγίδα για όλους μας, οπότε ας πούμε αυτά τα τρία, μειώνει ακριβώς τον αριθμό των ατόμων που αντιστοιχούν στους νεκρούς.

Και κοντεύουμε στην ταφή και είχαμε μία πετυχημένη ταυτοποίηση. Η διαδικασία της ταυτοποίησης μόλις περιέγραψα θέλει αρκετό χρόνο. Οι νεκροί δεν πρέπει να θάβονται αταυτοποίητοι. Το καλύτερο είναι να παραμένουν σε ειδικό ψυγείο όσο αυτό είναι απαραίτητο και όσο είναι και πρακτικά δυνατό. Συνήθως στην ιατροδικαστική έχουμε το ανάποδο πρόβλημα. Οι νεκροί μένουν αζήτητοι στα ψυγεία. Γιατί το λέω αυτό. Γιατί η εκταφή και η αλλαγή ονόματος σε μία ληξιαρχική πράξη θανάτου η οποία εξεδόθη ως αγνώστων στοιχείων με το πραγματικό όνομα του νεκρού που ταυτοποιήσαμε μετά από δουλειά είναι μια πολύ δαιδαλώδης και δύσκολη διαδικασία. Θέλει εισαγγελείς, θέλει όλο τον κόσμο να προσπαθεί, οι συγγενείς πιθανότατα να χρειαστεί να έρθουν από μια άλλη ξένη χώρα. Αυτό που είδαμε στη μεταναστευτική κρίση το 2015 να θάβονται οι νεκροί μέσα σε μία βδομάδα, δεν πρέπει να γίνεται στους αταυτοποίητους. Ακόμα κι εδώ σε μία δική μας κηδεία αν περιμένουμε συγγενείς από Αυστραλία ή από ένα μακρινό μέρος, ο νεκρός θα ταριχευτεί και θα παραμένει ακριβώς για να παραβρίσκονται οι άνθρωποι αυτοί στην κηδεία του. Δεν είναι λίγο αυτό το πράγμα. Γιατί να τους στερήσουμε από ανθρώπους γιατί εμείς βιαστήκαμε να τον θάψουμε.

Τέλος, το Ληξιαρχείο θα πρέπει να αναγράφει τον αρχικό αριθμό του νεκρού, αυτόν που του έδωσε η προανακριτική αρχή και θα ήταν καλό να αναγράφει - δεν γίνεται πάντα, αλλά γίνεται όμως - με ακρίβεια τον τόπο ταφής του, όχι χωριό τάδε, αλλά χωριό τάδε, νεκροταφείο τόσο, τετράγωνο τόσο. Ο αριθμός αυτός θα πρέπει να αναγράφεται και στον τάφο του νεκρού με μόνιμο τρόπο.

Είπαν οι ομιλήτριες πριν από εμένα για το πόσο συγκινητικό είναι να βλέπουμε τάφους με νούμερα. Να δείτε πόσο φριχτό είναι να βλέπουμε τάφους χωρίς νούμερα, γιατί τα πήρε το νερό ή πέρασαν τα σκυλιά και τα πρόβατα και τα έριξαν και γιατί κάποιος δεν θεώρησε, ότι είναι σκόπιμο να δώσει 20 € για να φτιάξει μια πινακίδα μεταλλική για τον συγκεκριμένο νεκρό.

Η ταφή, λοιπόν πρέπει να εξασφαλίζει και την ανιχνευσιμότητα του νεκρού σε περίπτωση που έχουμε μια ταυτοποίηση σε όσα χρόνια και να γίνει αυτό.

Οι προκλήσεις: Είναι πάντα πρόβλημα η επαφή με την οικογένεια. Αυτή γίνεται άμεσα, δηλαδή, το Λιμεναρχείο εξετάζει τους επιζώντες είτε μέσω πρεσβειών είτε μέσω του κινήματος του Ερυθρού Σταυρού, καμιά φορά μέσω και άλλων Μ.Κ.Ο. ή ανθρωπιστικών οργανώσεων.

Σοβαρό πρόβλημα είναι η διερμηνεία, ειδικά με κάποιες γλώσσες που είναι σπανιότερες.

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η καλή ποιότητα των πληροφοριών από όσους συνεισφέρουν πληροφορίες. Ένας άνθρωπος που έχει να δει τον αγνοούμενο είκοσι χρόνια δεν μπορεί να ξέρει τι φορούσε πριν μπει στη βάρκα.

Μια κακή νεκροτομή που δεν περιγράφει τον αγνοούμενο είναι επίσης μια κακή ποιότητα πληροφορίας.

Μια φωτογραφία κουνημένη ή θαμπή, που δεν μπορούμε να καταλάβουμε καν αν είναι άνθρωπος δεν είναι καλή προανάκριση. Δεν σημαίνει, ότι επειδή μου είπαν να βγάλω φωτογραφίες, έβγαλα μια φωτογραφία και άρα καλύφθηκα.

Χρειαζόμαστε καλής ποιότητας δεδομένα παντού.

Βέβαια, χρειαζόμαστε να ορίσουμε και να αρχίσουμε να χρησιμοποιούμε και στο προθανάτιο και στο μεταθανάτιο κοινά έντυπα, κοινές φόρμες, δηλαδή, να συμπληρώνουμε κοινές φόρμες για την περιγραφή του νεκρού που κάνουμε την νεκροτομή του ή για την περιγραφή του αγνοούμενου.

Όλα αυτά, όπως θα φαντάζεστε, τα διευκολύνουν πάρα πολύ οι υπολογιστές και η μηχανοργάνωση των στοιχείων αυτών.

Η γεωγραφία της Ελλάδας είναι εξαιρετικά πολύπλοκη, η θάλασσα δεν γνωρίζει σύνορα, δεν γνωρίζει περιοχές αρμοδιότητας.

Στο Φαρμακονήσι τα περισσότερα πτώματα νεκροτομούταν στη Ρόδο, εκτός από ένα που πήγε στη Σάμο, από τη Σάμο πήγε στη Σύρο και από τη Σύρο έφτασε στον Πειραιά και βέβαια καταλαβαίνετε άλλη αρμοδιότητα, άλλος εισαγγελέας. Εάν δεν υπήρχε το DNA να είναι συγκεντρωμένο, δεν θα βρίσκαμε, ότι αυτός ο άνθρωπος είναι οικογένεια με τους άλλους νεκρούς που ήταν στη Ρόδο.

Επίσης, είναι απαραίτητη και η διακρατική επικοινωνία και με την Τουρκία και είναι καιρός να σας πω για το πρόγραμμα της ICRC σε συνεργασία με τις αρχές. Κυρίως, στην Ιταλία είναι το πιο προχωρημένο και ελπίζουμε σύντομα στην Ισπανία και τη Μάλτα και προσωπικά ελπίζω και στην Ελλάδα.

Η πληροφορία αρχειοθετείται τελικά στην Εισαγγελία του νησιού.

Το μόνο που είναι συγκεντρωμένο σε ένα κεντρικό σημείο είναι το DNA και, πλέον, η πληροφορία δεν είναι προσβάσιμη και δεν είναι χρήσιμη. Μόνο ο εισαγγελέας της Κω έχει αυτή την πληροφορία και δεν την έχει και η Εισαγγελέας της Σάμου, που πιθανότατα να έχει ένα νεκρό από αυτό το ναυάγιο.

Βέβαια, το καλύτερο θα ήταν η Αθήνα. Να συγκεντρώνεται αυτή η πληροφορία σε μια υπηρεσία στην Αθήνα.

Τελευταία και σημαντική πρόκληση είναι ότι οι ταφές γίνονται χωρίς ιδιαίτερη φροντίδα για την μελλοντική ανιχνευσιμότητα της σορού. Με δυσκολία εξασφαλίζονται χώροι σε διάφορα νεκροταφεία αντί να οριστούν συγκεκριμένοι χώροι ειδικά για την ορθή ταφή των μη ταυτοποιημένων.

Αυτό που έγινε στη Μυτιλήνη δεν ήταν ακριβώς επιτυχές, αλλά σαν πρώτη προσπάθεια είναι καλύτερο από το τίποτα.

Να πω, ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης πασχίζει να θάψει αυτούς τους ανθρώπους, έχει κάποια κονδύλια, αλλά ειδικά στην Αθήνα που δεν μιλάμε για μετανάστες, μιλάμε για άστεγους, μιλάμε για αταυτοποιήτους ανθρώπους, μιλάμε ακόμη καμιά φορά και για τουρίστες.

Αυτό είναι αυτό που σας είπα πριν. Δεν ξέρω αν βλέπετε τις οθόνες, αλλά είναι νεκροταφείο. Αυτές οι μικρές τούμπες που βλέπετε είναι τάφοι και δεν υπάρχει τίποτα που να θυμίζει ότι εκεί έχουν ταφεί άνθρωποι. Δεν θέλω να πω πού είναι, κάθε περιοχή έχει το δικό της πρόβλημα σε αυτή την αλυσίδα των 6 κρίκων, 5 κρίκων που είπαμε. Αυτό όμως είναι πολύ πιο συγκινητικό για μένα σαν ιατροδικαστή από το να έχει τον τάφο με το νούμερο 351 Σάμος, γιατί αυτό θέλει DNA πάλι για να ταυτοποιηθεί και εκταφή.

Το σημαντικότερο είναι αυτό, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να συγκεντρώνονται σε ένα μέρος και οι προθανάτιες και οι μεταθανάτιες. Δεν είναι δουλειά μου να πω που θα είναι αυτό το μέρος, αν όμως δημιουργηθεί ένα τέτοιο μέρος είναι ένα ενιαίο σημείο αναφοράς και θα είναι πάρα πολύ χρήσιμο για τους συγγενείς οποιουδήποτε αγνοουμένου, οι οποίοι σαν ιατροδικαστές ξέρουμε καλά αναγκάζονται να ψάχνουν μόνοι τους τους ανθρώπους τους σε νοσοκομεία, σε αστυνομικά τμήματα, ένα ένα το καθένα, σε εκπομπές και στα νεκροτομεία. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Παπαδόπουλος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ (Συντονιστής της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους πρόσφυγες): Αγαπητέ Πρόεδρε, αγαπητοί Βουλευτές, αγαπητοί πρέσβεις και εκπρόσωποι διπλωματικών αντιπροσωπειών, αγαπητοί εκπρόσωποι της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, όπως και οι εξέχοντες προσκεκλημένοι που έχετε σήμερα, η εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, οι εκπρόσωποι της ελληνικής αστυνομίας και όλων των υπηρεσιών που ασχολούνται με το ζήτημα των νεκρών και αγνοουμένων μεταναστών.

Στην εισήγηση σήμερα πρέπει να επικεντρωθούμε εκτός από αριθμούς, ήδη είμαι ο τελευταίος που θα προσπαθήσω να σας ενημερώσω για να σας δώσω λίγο την οπτική από τη μεριά της κοινωνίας των πολιτών, από την μεριά του ελληνικού συμβουλίου για τους πρόσφυγες και από τη μεριά των περιπτώσεων με τις οποίες έχουμε ενασχοληθεί, προσπαθώντας να τις θέσω μέσα στο ελληνικό πλαίσιο για το ζήτημα το οποίο απασχολεί σήμερα.

Καταρχήν, η πρωτοβουλία για ενασχόληση με αυτό το ζήτημα θα πρέπει να επαινεθεί πραγματικά. Έχουν χαθεί πολλές ζωές μεταναστών τα τελευταία χρόνια, ειδικά

καθώς οι μετανάστες ακολουθούν επικίνδυνες μεταναστευτικές διαδρομές κατά την πορεία της εισόδου τους προς την Ευρώπη. Ανέφερε η επικεφαλής της Εθνικής Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού 5300 άτομα που έχουν χαθεί τα τελευταία 5 χρόνια, αλλά κατά το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης είναι 6000 ζωές που έχουν χαθεί στα νερά της Μεσογείου και κυρίως στην κεντρική οδό προς την Ιταλία, αλλά και αρκετές στην Ελλάδα και μας έχουν απασχολήσει έως σήμερα.

Τα στοιχεία δε αυτά δεν είναι και πραγματικά. Σίγουρα υποεκτιμούνται καθώς ήδη έχουμε τη μαρτυρία του ιατροδικαστή από την Αλεξανδρούπολη του γνωστού Παύλου Παυλίδη, ο οποίος μόνος του μαζί με άλλους ιατροδικαστές όπως ο κ. Κούβαρης, παλεύουν να ταυτοποιήσουν και να συντηρήσουν αυτοσχέδιες βάσεις δεδομένων, έτσι ώστε να συντηρούν στοιχεία των νεκρών, των σορών των πτωμάτων που ανασύρονται από τον Έβρο έτσι ώστε να τακτοποιηθούν. Στη συνέχεια ο ιατροδικαστής αναφέρει περισσότερο από 1000 άτομα τα τελευταία 15 χρόνια στον Έβρο να έχουν χαθεί μέσα στο ποτάμι και να έχουν ανασυρθεί 350 πτώματα τα οποία αναζητούν την ταυτοποίηση τους.

Πίσω από αυτούς τους αριθμούς και τα αντίστοιχα νούμερα βρίσκονται αντίστοιχες οικογένειες, οι οποίες πενθούν και πασχίζουν να βρουν το συγγενή τους εφόσον αγνοείται, η να αναζητήσουν τη σορό του ανθρώπου που έχασαν έτσι ώστε να πενθήσουν. Το 2015 - 2016 ήταν η κορύφωση αυτού του δράματος. Θυμάμαι κι εγώ το 2015 να αναζητείται χώρος στο νεκροταφείο της Σάμου σε ένα μεγάλο ναυάγιο για να ταφούν. Η Λέσβος ανέπτυξε ένα αυτοσχέδιο νεκροταφείο, στον Έβρο ήδη είχαν από παλιότερα και αλλού αναζητούνται πρόχειρες λύσεις.

Έχει καταλαγιάσει, πια, αυτό το ρεύμα και πλέον, θα πρέπει να αναζητήσουμε να θεσπίσουμε διαδικασίες οι οποίες να αντιμετωπίσουν αυτό το ζήτημα, έτσι ώστε να απαλύνουμε τον ανθρώπινο πόνο, αυτό είναι κυρίως, τον πόνο κυρίως, των οικογενειών τους οι οποίες αναζητούν τους συγγενείς τους ή θέλουν να τους πενθήσουν.

Ήδη οι προηγούμενοι ομιλητές έχουν αναπτύξει, ήδη έχετε μπροστά σας ένα κείμενο συστάσεων της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, το οποίο είναι αυτού που βασικά και εγώ θα υιοθετήσω αναλύοντας. Επιπλέον, είπε και η εκπρόσωπος της αστυνομίας για το εγχειρίδιο ταυτοποίησης θυμάτων καταστροφών της Interpol, το οποίο είναι τα βασικά εγχειρίδια τα οποία αφορούν την ταυτοποίηση νεκρών.

Έχουν υπάρξει καλές πρακτικές, υπάρχει η δημιουργία στην Ιταλία ενός ειδικού Επιτρόπου για αγνοούμενα άτομα, ο οποίος έχει αναλάβει του έργου του συντονισμού των φορέων. Δεν ξέρω εάν στην Ελλάδα αυτό θα πρέπει να ακολουθηθεί έτσι, αλλά πραγματικά υπάρχει ανάγκη για δημιουργία, για συντονισμό των συναρμόδιων φορέων και για δημιουργία ενός πρωτοκόλλου διαχείρισης του ζητήματος.

Επαναλαμβάνω, και πάλι ότι το ζήτημα προκαλείται και κυρίως έχει την έντονη του εμφάνιση σήμερα- βεβαίως υπάρχουν και τουρίστες, βεβαίως υπάρχουν και φυσικές καταστροφές- αλλά κυρίως έχει έρθει στη δημοσιότητα με τους μετανάστες και τις επικίνδυνες μεταναστευτικές διαδρομές οι οποίες υπάρχουν σήμερα.

Επικίνδυνες μεταναστευτικές διαδρομές, επιμένω ότι η διεθνής πολιτεία θα πρέπει να το αντιμετωπίσει. Ήδη υπάρχουν τα σύμφωνα, το Διεθνές Σύμφωνο για τους πρόσφυγες που έχουν προταθεί και το Διεθνές Σύμφωνο για την ασφάλη, ομαλή και τακτική μετανάστευση που ακούτε τη μεγάλη διαμάχη σε σχέση με αυτό, με εκπροσώπους μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών να μην θέλουν να συνδράμουν στην αποδοχή του από την Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, τα οποία τι μας λένε; Ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί μια διεθνής συνεργασία για την προστασία των προσφύγων, η οποία είναι το βασικό διακύβευμα και αυτό για το οποίο καλούμαστε να υπερασπίσουμε, αλλά ταυτόχρονα, θα πρέπει να σκεφτούν και να διευκολύνουν ακόμα και νόμιμες οδούς μετεγκατάστασης.

Τι θα σημαίνει αυτό π.χ. για εκπροσώπους Πρεσβειών; Χορηγήσεις θεωρήσεων ανθρωπιστικής εισόδου, θα μπορούσε να είναι μια τέτοια λύση έτσι ώστε άνθρωποι απελπισμένοι από χώρες οι οποίες διέρχονται σε κρίση να μπορούν να φτάσουν σε χώρες ασφαλείς, όπως είναι η Ευρώπη και να μην φοβούμαστε, κατά κύριο λόγο, την μετανάστευση προς την Ευρώπη, διότι ήδη δημιουργώντας σύνορα, τείχη, επικίνδυνες οδούς και διάδρομος, θέτουμε τους ανθρώπους σε κίνδυνο.

Επίσης, και το επισημαίνω αυτό, θα πρέπει να σεβόμαστε μια βασική αρχή του προσφυγικού δικαίου, την Αρχή της μη επαναπροώθησης. Είναι βασική αρχή του προσφυγικού δικαίου, όποιος ζητά άσυλο, δεν επαναπροωθείται στην χώρα καταγωγής του. Ειδικά στην Ελλάδα, δυστυχώς, και παλαιότερα βέβαια, αλλά δυστυχώς και τελευταία, αναφέρονται καταγγελίες οι οποίες πρέπει να τύχουν διερεύνησης πολύ σοβαρής.

Ιδιαίτερα ανησυχητικά είναι και τα τελευταία περιστατικά από τον Έβρο με καταγγελίες που αφορούν και τούρκους πολίτες, οι οποίοι δυστυχώς, μια επαναπροώθηση τους τους στέλνει κατ' ουσίαν πίσω στις φυλακές και στα κρατητήρια ενός καθεστώτος το οποίο ελέγχεται ως προς την νομιμότητα του και την τήρηση του κράτους δικαίου.

Επίσης, θα ακολουθήσω την γραμμή των συστάσεων της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, η οποία είναι η βασική οργάνωση παγκόσμια, και η οποία έχει αναλάβει το έργο της επαφής των οικογενειών, της αναζήτησης των οικογενειών και της αναζήτησης των αγνοουμένων. Θα πρέπει να προσφέρεται, να διευκολύνεται η δράση οργανώσεων οι οποίες προσφέρουν σε διάσωση μεταναστών.

Δυστυχώς, αυτό και πάλι ως Ευρώπη είμαστε πίσω από αυτό, παρατηρούμε ήδη στην Ιταλία απαγορεύσεις δράσεων ανθρωπιστικών οργανώσεων, παρατηρούμε απαγορεύσεις απόπλου, παρατηρούμε επίσης, εγκλεισμούς πλοίων διεθνών ανθρωπιστικών οργανώσεων και το χειρότερο ακόμα, παρατηρούμε δικαστικές ενέργειες σε βάρος ανθρωπιστικών οργανώσεων και εδώ θέλω να πιστέψω, ότι αυτό γίνεται για εκφοβισμό τους, έτσι ώστε να μην αναλαμβάνουν δράση.

Δυστυχώς, είχαμε και ένα-δύο μικρά ψήγματα από αυτό. Δυστυχώς και στην Ελλάδα, η μία υπόθεση κατέληξε σε αθώωση μιας ισπανικής οργάνωσης μέσα στην κρίση του 2016.

Αναφέρονται στις συστάσεις ότι η κράτηση των μεταναστών θα πρέπει να αποφεύγεται. Όταν ψάχνουμε έναν αγνοούμενο, το πρώτο μας μέλημα είναι ότι κάπου κρατείται και παλιότερα κρατείτο για μήνες. Κάποια στιγμή, πριν κάποια χρόνια, κρατείτο χωρίς καμία επαφή με τον έξω κόσμο, απαγορευόταν ακόμα και η χρήση κινητών τηλεφώνων. Οπότε θα πρέπει να διευκολύνεται η επικοινωνία των μεταναστών με τους οικείους τους, γιατί ένα πρώτο βασικό μέλημα, ώστε να μειώνει τον κίνδυνο κάποιος να χάσει την επαφή με την οικογένειά του, γιατί μιλάμε για οικογένειες που κινούνται με διαφορετικές σε διαφορετικά κράτη.

Οι αρχές θα πρέπει, πράγματι, να τυποποιήσουν τη συλλογή δεδομένων. Αναπτύχθηκε πολύ προηγούμενα και πραγματικά, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας συντονιστικός φορέας, δεν ξέρω εάν αυτός είναι ο Επίτροπος στην Ιταλία ή ο οποιοσδήποτε άλλος, που να ασχολείται με το ζήτημα της ταυτοποίησης των νεκρών, καθώς και να διαπιστώνει και να φέρνει σε επαφή τις οικογένειες μεταξύ τους.

Το πράττει η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, αλλά, όπως καταλαβαίνουμε όλοι, είναι μια διεθνής οργάνωση που πασχίζει να έρθει σε επαφή με διάφορους συναρμόδιους φορείς στο ίδιο κράτος και σε διαφορετικά κράτη. Θα πρέπει να τυποποιηθεί μια διαδικασία γι' αυτό.

Πρόσφατα είχαμε περιστατικό στο Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες, για μια Τουρκάλα μάνα, η οποία ήρθε και είπε ότι χάθηκε το παιδί της σε μια βάρκα στον Έβρο. Βρέθηκε μετά από τρεις μέρες νεκρό, αλλά γι' αυτές τις τρεις μέρες η Τουρκάλα μάνα πήγε στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής, γιατί δεν είχε πού αλλού να πάει, έφτασε στον Έβρο, πάσχισε μόνη της και ξεκίνησε απεργία πείνας, γιατί εκτιμούσε ότι οι αρχές δεν τη βοηθούν. Ανευρέθη το παιδί, αλλά θα πρέπει πραγματικά κάπου να ξέρουμε πού να απευθυνόμαστε.

Η αστυνομία είναι αυτή που το «τραβάει» όλο αυτό και όλοι απευθυνόμαστε σε αυτήν, γιατί έτσι όπως έχει δομηθεί στην Ελλάδα και ίσως είναι και το ορθότερο, γιατί έχει τη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών που μπορεί να βοηθήσει, είναι η πρώτη δημόσια υπηρεσία που θα πρέπει να απευθυνόμαστε.

Δεν ξέρω, όμως, εάν στην αρχή η οι αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές στη συνέχεια, οι οποίες σχηματίζουν ένα φάκελο μιας ποινικής δικογραφίας ενός περιστατικού θανάτου, περί αυτού πρόκειται ή περί ενός περιστατικού διερεύνησης των λόγων για τους οποίους αγνοείται κάποιος μετανάστης, εάν είναι ο κατάλληλος φορέας στον οποίο θα πρέπει οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών, οι οικογένειες, να έρθουν σε επαφή, έτσι ώστε να βοηθήσουν την όλη έρευνα.

Επισημαίνω ότι αναφέρθηκε και από την αξιότιμη κυρία Εισαγγελέα, ότι το νομοθετικό πλαίσιο που υπάρχει σήμερα είναι επαρκές, αλλά είναι σαφέστατο ότι θα πρέπει να επικαιροποιηθεί, έτσι ώστε να δημιουργηθούν πρωτόκολλα αναγκαία για την ταυτοποίηση των νεκρών, για τη συλλογή των δεδομένων και για την υποβοήθηση των οικογενειών να βρουν τους οικείους τους.

Στην Ελλάδα, αυτό γίνεται μόνο στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και εναπόκειται στη διάθεση των εισαγγελικών αρχών. Μέχρι στιγμής, καλή είναι η διάθεση και δεν έχουμε να αναφέρουμε κάτι.

Πραγματικά, όμως, οι εισαγγελικές αρχές φέρνουν το βάρος μιας διερεύνησης ενός περιστατικού ναυαγίου, θανάτου ή οτιδήποτε.

Ενθυμούμαι ότι στο Φαρμακονήσι, εάν δεν υπήρχε μια ανακρίτρια στην Κω, η οποία έκανε δύο φορές έρευνα, μιας και το πρώτο ερευνητικό σκάφος απέτυχε να ανασύρει το ναυάγιο, αλλά ανασύρθηκε τελικά το ναυάγιο και ανευρέθηκαν σοροί πτωμάτων εντός του ναυαγίου. Ένα παιδάκι βρέθηκε στην αντίθετη όχθη της Τουρκίας. Όπως είπε και ο κ. Κούβαρης, χάθηκαν σοροί και οικογένειες να είναι τότε στο Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και να πρέπει κάποιος να τις παρηγορήσει.

Ο ένας, ο πατέρας, εάν θυμάστε, αν είχα και εγώ τη δυνατότητα και το ήξερα, θα σας έδειχνα την εικόνα του πατέρα που βγήκε στο λιμάνι του Πειραιά κλαίγοντας για την οικογένειά του που χάθηκε στον ναυάγιο στο Φαρμακονήσι. Τον θυμάμαι προσωπικά, τις επόμενες ημέρες, με ένα απλανές βλέμμα στα μάτια. Ήταν ο μοναδικός σωζόμενος από την οικογένειά του, έχοντας χάσει τη γυναίκα και τέσσερα, αν θυμάμαι, παιδιά σε εκείνο το ναυάγιο, που ευτυχώς η εισαγγελέας, υπερπηδώντας και βάζοντας μέσα πιθανόν και το Ελληνικό Δημόσιο με αρκετές χιλιάδες ευρώ για ένα πρόσθετο σκάφος, για να ανασυρθεί το ναυάγιο τότε.

Στη συνέχεια, εκτός από την ανεύρεση των αγνοουμένων, υπάρχει η ταφή και το πένθος των συγγενών, το οποίο πρέπει να το σεβόμαστε. Αναφέρω πριν από μερικούς μήνες, δυστυχώς και θα πω κάποιες πρακτικές ή ως κοινωνία των πολιτών κάποιες κριτικές ως προς αρχές οι οποίες εκτιμούμε εμείς ότι δεν έδειξαν την ανθρωπιά που χρειάζεται σε ορισμένες περιπτώσεις. Ουκρανή πολίτης την οποία βρήκαμε στα κρατητήρια, πέθανε συγκάτοικος της, το ανέφερε στην Αστυνομία, πήγε να καταθέσει σαν μάρτυρας, δεν είχε χαρτιά κρατήθηκε ένα μήνα και απελάθηκε. Ήταν μια 50χρονη Ουκρανή γυναίκα που φώναζε την αστυνομία γιατί πέθανε η συγκάτοικος της.

Πρέπει να έχουμε έναν σεβασμό στους ανθρώπους που πενθούν, ακόμη και αν δεν είναι επίσημα μέλη της οικογένειας και είναι απλοί οικείοι. Θα πρέπει να βοηθήσουμε τις οικογένειες να έρθουν σε επαφή. Ας μη φοβόμαστε ότι θα έλθει η μάνα ή ο πατέρας του και θα μείνει μετά το πέρας της βίζας. Έρχεται για να πενήσει τον οικείο του. Έχουμε περίπτωση Ουκρανής, θύματος εργατικού ατυχήματος που πέθανε. Μέσα στην εντατική της επιδόθηκε απόφαση απέλασης, πέθανε μετέπειτα και για τη μητέρα της καθυστέρησε η έκδοση βίζας για να έρθει στην κηδεία της. Ήρθε στα 40 με παρεμβάσεις της πρεσβείας. Δεν είναι ανάγκη. Πρέπει να σεβόμαστε το πένθος των οικογενειών τους.

Όσο αφορά τον επαναπατρισμό των σορών, είναι μεγάλο πρόβλημα το ποιος θα πληρώσει. Πραγματικά, το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει κάποια ελάχιστα κονδύλια και το κόστος που αναλαμβάνουν οι κοινότητές τους και οι ΜΚΟ. Γίνονται έρανοι για το ζήτημα αυτό, αλλά πραγματικά πρέπει να γίνεται η ταφή σύμφωνα με τις συνήθειες και τις

θρησκευτικές πεποιθήσεις του θανόντος και των οικείων του, οι οποίες πρέπει να γίνονται σεβαστές.

Όσον αφορά την τήρηση ληξιαρχικών πράξεων, από προσωπική μου ενασχόληση συνειδητοποίησα ότι δεν υπάρχει κεντρικό σύστημα ληξιαρχικών πράξεων. Αυτό είναι πρόβλημα του Υπουργείου Εσωτερικών, δυστυχώς, αλλά δεν μπορείς να βρεις πού έχει συνταχθεί η ληξιαρχική πράξη ενός θανόντος. Μετά από 15 χρόνια με καλούν από στην πρεσβεία του Μαρόκου και δεν μπορούμε να βρούμε πού έχει συνταχθεί η ληξιαρχική πράξη ενός μαροκινού πολίτη που άφησε ένα λογαριασμό τραπέζης και αναζητούσαν οι συγγενείς του να βρουν τα χρήματα από την Εθνική Τράπεζα. Δεν ανευρέθη η ληξιαρχική πράξη, διότι στο ελληνικό σύστημα ο τελετάρχης δηλώνει το θάνατο όπου είναι για αυτόν ασφαλέστερα, οπότε δεν επαρκεί και η πρακτική. Πρέπει να υπάρξει μια ενοποιημένη πρακτική.

Τέλος, όσο αφορά αυτό που κάνουν οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών και τι προσφέρουν σε όλο αυτό το έργο, πολύ σημαντική είναι η υποστήριξη στους συγγενείς των θυμάτων και στους επιζώντες φυσικών καταστροφών ή ναυαγίων. Θυμάμαι και πάλι τα θύματα από το Φαρμακονήσι να προσπαθούν και να τρέχουν από την Αστυνομία στην ιατροδικαστική υπηρεσία στη Ρόδο, στη Σάμο και δεν θυμάμαι αν πήγε στη Σύρο κάποιος από τους συγγενείς για να αναζητήσει τη σωρό του πτώματος και μερικοί λειτουργοί να προσπαθούν να συνδράμουν έτσι ώστε να τους υποστηρίξουν γιατί είναι ανάγκη για την ψυχολογική υποστήριξη και των συγγενών των θυμάτων.

Στο ελληνικό νομικό πλαίσιο υφίσταται οι επιζώντες ναυαγίων και ειδική μέριμνα για αυτούς, αλλά θα πρέπει να υπάρχει και μια πραγματική μέριμνα και ο κύριος ρόλος της κοινωνίας των πολιτών και των ΜΚΟ ήδη παρέχουν υποστήριξη στα θύματα, η μεσολάβηση προς τις αρχές και η επαφή με τις αρχές και θα παρακαλέσω όλους τους φορείς, όλες τις οργανώσεις και κυρίως τις δημόσιες αρχές να το σέβονται αυτό. Το κάνουν καλοπροαίρετα με αγαθή διάθεση και προέλευση και πραγματικά θα επιθυμούσαν να γίνεται σεβαστός ο ρόλος κάποιων ανθρώπων που μπορεί κάποιες φορές να είναι ενοχλητικοί. Το καταλαβαίνω, αλλά αυτό που προσπαθούν να εισφέρουν σε μια διαδικασία είναι κυριολεκτικά να απαλύνουν τον πόνο συνανθρώπων μας και τίποτε άλλο.

Ευχαριστώ για την πρωτοβουλία η οποία πραγματικά και πάλι νομίζω ότι πρέπει να ευαισθητοποιήσει όλους, ιδίως τις δημόσιες υπηρεσίες και τη Βουλή των Ελλήνων, στη δημιουργία πραγματικά ενός πρωτοκόλλου και ίσως ενός συντονιστικού φορέα, ο οποίος ασχολείται με το ζήτημα αγνοουμένων σε μεταναστευτική διαδρομή, που δεν νομίζω ότι θα σταματήσει πολύ σύντομα, όσο συνεχίζουν να υπάρχουν οι μεταναστευτικές διαδρομές προς την Ευρώπη, που δεν νομίζω ότι θα σταματήσουν σύντομα. Ευχαριστώ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε και εμείς τον κ. Παπαδόπουλο. Το λόγο έχει ο κ. Διονύσιος Τεμπονέρας, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΕΜΠΟΝΕΡΑΣ (Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας): Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, κυρία Αντιπρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, κύριοι εκπρόσωποι του Ερυθρού Σταυρού, κύριοι πρέσβεις, κύριοι εκπρόσωποι των διπλωματικών Υπηρεσιών, κυρίες και κύριοι, θα μου επιτρέψετε μια εξαιρετικά σύντομη παρέμβαση. Ήταν εξαιρετικά χρήσιμα όσα ακούστηκαν προηγουμένως, απλά θα ήθελα, από την πλευρά του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, έχοντας την εποπτεία του Λιμενικού Σώματος και της Ελληνικής Ακτοφυλακής να παραθέσω ορισμένα στοιχεία, τα οποία θεωρώ εξαιρετικά χρήσιμα στον δημόσιο διάλογο, γύρω από ένα θέμα εξαιρετικά ευαίσθητο.

Όπως ειπώθηκε και από την κυρία Αντιπρόεδρο πριν, όπως και οι ζωντανοί, έτσι και οι νεκροί έχουν όνομα. Έχουν μια ιστορία η οποία πρέπει να ειπωθεί και οφείλει να ειπωθεί και αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό να το κατανοήσουμε. Είναι χρέος όλων μας και συντάσσομαι απολύτως με τις τρεις αρχές οι οποίες τίθενται από πλευράς της διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, όσον αφορά την αποτροπή, καταρχήν, της εξαφάνισης των αγνοουμένων, βεβαίως της ταυτοποίησης των αγνοουμένων και βεβαίως τη στήριξη των οικογενειών, αλλά και τη δυνατότητα πρόσβασης σε όλες τις Υπηρεσίες, προκειμένου οι άνθρωποι αυτοί να έχουν επικοινωνία με τους συγγενείς και τα υπόλοιπα αγαπημένα τους πρόσωπα.

Είχα τη χαρά και την τιμή, πριν από αρκετούς μήνες, να έχω μια σύντομη συνομιλία με τον υποπλοίαρχο τον Κυριάκο Παπαδόπουλο. Θυμίζω είναι ο υποπλοίαρχος εκείνος, ο οποίος είχε σώσει χιλιάδες ανθρώπους στη θάλασσα, στα μανιασμένα νερά του Αιγαίου και μου μετέφερε την αγωνία του και τις προσπάθειες τις οποίες γινόντουσαν από τις Λιμενικές Αρχές, όχι μόνο κατά την διάρκεια της διάσωσης και της έρευνας ζωντανών ανθρώπων, αλλά κυρίως, επιτρέψτε μου να πω, εκείνο το ιδιότυπο «δέσιμο» που δημιουργούνταν μεταξύ ακόμη και των ανθρώπων εκείνων τους οποίους δεν τους βρίσκαν στη ζωή. Είχαν μια αγωνία λοιπόν οι άνθρωποι αυτοί και μου είχε κάνει η ιδιαίτερη εντύπωση τότε, για το πώς θα καταλήξουν οι άνθρωποι αυτοί και είχα πραγματικά συντονιστεί όταν μου είχε μεταφερθεί η εικόνα, ότι πολλοί από αυτούς, δυστυχώς όπως είδα και στις προηγούμενες εικόνες, θα καταλήξουν σε τάφους με κάποια απλά νούμερα, με κάποια σύμβολα ή και σε ακόμα χειρότερες καταστάσεις. Άρα θεωρώ, ότι είναι ένα εξαιρετικά επίκαιρο και σημαντικό να λαμβάνεται η σημερινή πρωτοβουλία.

Θα ήθελα από πλευράς Λιμενικού Σώματος να πω δύο λόγια σχετικά με τη διαδικασία που ακολουθείται στις περιπτώσεις δήλωσης εξαφάνισης αγνοουμένων, αλλά και της ταυτοποίησης τους, για δύο λόγους: Ο πρώτος είναι γιατί προσπαθούμε όσο μπορούμε, ως Υπουργείο Ναυτιλίας, να ανταποκρινόμαστε σε αυτές τις αρχές οι οποίες μπαίνουν από τη διεθνή Επιτροπή, ο δεύτερος είναι για να αναδειχθεί κυρίως το ζήτημα της πολυπλοκότητας του ζητήματος, πόσες είναι οι Υπηρεσίες οι οποίες πρέπει να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους και με τι ταχύτητα πρέπει να γίνει αυτό, προκειμένου να μην έχουμε τα φαινόμενα που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

Σε περίπτωση, λοιπόν, δήλωσης εξαφανισθέντος ατόμου, η Διεύθυνση Ασφάλειας και Προστασίας Θαλασσιών Συνόρων του Λιμενικού Σώματος Ελληνικής Ακτοφυλακής, σύμφωνα με τις διατάξεις του προεδρικού διατάγματος 13/2018, είναι αρμόδια για την εύρεση των εξαφανισθέντων προσώπων σε χώρους δικαιοδοσίας του Λιμενικού Σώματος. Ειδικότερα, σε περίπτωση που δηλώνεται εξαφάνιση ατόμου σε λιμενική Αρχή, ανεξάρτητα αν πρόκειται για παράτυπα εισερχόμενο άτομο, η λιμενική Αρχή συντάσσει δελτίο εξαφανισθέντος ατόμου, το οποίο περιέχει τα στοιχεία, την περιγραφή και ιδανικά αν υπάρχει, τη φωτογραφία του. Εν συνεχεία η λιμενική Αρχή υποβάλλει το υπ' όψιν δελτίο

στην Διεύθυνση Ασφάλειας και Προστασίας Θαλάσσιων Συνόρων, προκειμένου μέσω αυτής να εκδοθεί εντολή γενικής αναζήτησης στις λιμενικές Αρχές σε όλη την Επικράτεια, ενημερώνοντας παράλληλα και την αρμόδια Υπηρεσία Αναζητήσεων της ΕΛΑΣ, την αρμόδια, δηλαδή, Υποδιεύθυνση Δίωξης Εγκλημάτων κατά της Ζωής και Ιδιοκτησίας για περαιτέρω ενέργειες. Σε περίπτωση που έχουμε διαδικασία ανεύρεσης εξαφανισθέντος ατόμου, τότε αν έχουμε τη δήλωση αυτή και είναι εν ζωή, ενημερώνονται αμέσως οι οικείοι του καθώς και οι προαναφερθείσες Υπηρεσίες, προκειμένου να παύσουν την περαιτέρω αναζήτηση. Όταν εντοπισθεί βέβαια σορός με ταυτοποιητικά στοιχεία, ακολουθείται η προαναφερθείσα διαδικασία.

Σε περίπτωση αδυναμίας της επικοινωνίας με συγγενή ενημερώνεται η Πρεσβεία της χώρας του εκλιπόντος. Επιπρόσθετα πρέπει να αναφερθεί, ότι όταν εντοπιστεί σορός αγνώστων στοιχείων σε περιοχή αρμοδιότητας του λιμενικού σώματος διενεργείται προανάκριση από την οικεία λιμενική αρχή και ενημερώνεται άμεσα ο τοπικός εισαγγελέας.

Παράλληλα, ενημερώνεται η τοπική εγκληματολογική υπηρεσίας της αστυνομίας για λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, εφόσον αυτό είναι εφικτό, καθώς και τα τοπικά αστυνομικά τμήματα, για να διερευνηθεί αν έχει δηλωθεί η εξαφάνιση πρώτα σε τοπικό επίπεδο, ώστε να αναγνωριστεί η σορός. Ακολούθως λαμβάνεται φωτογραφικό υλικό και ενημερώνεται το τμήμα αναζητήσεων της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής της Ελληνικής Αστυνομίας καθώς και η Interpol, όταν υπάρχει υπόνοια, ότι πρόκειται για αλλοδαπό πρόσωπο.

Τέλος, η σορός αποστέλλεται -εφόσον πρόκειται για σορό- στην αρμόδια ιατροδικαστική υπηρεσία για διενέργεια νεκροψίας-νεκροτομής τοξικολογικών εξετάσεων και λαμβάνεται δείγμα DNA το οποίο αποστέλλεται στη διεύθυνση εγκληματολογικών ερευνών της αστυνομίας, όπου και καταχωρείται σε βάση για πιθανή μελλοντική τακτοποίηση.

Επίσης, πρέπει να γίνει γνωστό, ότι κάθε σορός αγνώστων στοιχείων διατηρείται στο χώρο του νεκροτομείου της αρμόδιας ιατροδικαστικής υπηρεσίας και η ταφή πραγματοποιείται μόνον κατόπιν εγκρίσεως του αρμόδιου εισαγγελέα.

Όλα αυτά ήθελα να τα αναφέρω, για να καταλάβουμε πόσες είναι οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες και ποια είναι η δυσκολία του συντονισμού και της επικοινωνίας μεταξύ αυτών.

Άκουσα με πολύ ενδιαφέρον τους προηγούμενους ομιλητές, να αναφέρουν ενδεικτικά, ότι κάποια στιγμή πρέπει όλοι μαζί να αποφασίσουμε να φτιάξουμε ένα εθνικό κέντρο συντονισμού, το οποίο θα ασχολείται ακριβώς με αυτό το ζήτημα.

Από πλευράς Υπουργείου Ναυτιλίας εμείς ακολουθούμε δράσεις τόσο στο επίπεδο της αποτροπής, όσο βεβαίως και στο κομμάτι της αντιμετώπισης. Αυτή τη στιγμή που πλευράς Υπουργείου υπάρχει ένα πρόγραμμα 62 εκατομμυρίων ευρώ, το λεγόμενο εθνικό σύστημα ολοκληρωμένης θαλάσσιας επιτήρησης, ένα παραστατικό πρόγραμμα για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, το οποίο επιτρέπει ουσιαστικά μέσα από κάμερες, αλλά και ειδικά

ραντάρ τον εντοπισμό «μικρών στόχων» προκειμένου, να έχουμε μεγάλη εξοικονόμηση τόσο σε ανθρώπινους πόρους, όσο και σε επιχειρησιακά μέσα, αλλά να έχουμε και μια ιδιαίτερη ταχύτητα προκειμένου, να μην έχουν το φαινόμενο το οποίο συζητάμε σήμερα, δηλαδή να μην έχουμε καν ανθρώπους, οι οποίοι θα καταλήξουν είτε αγνοούμενοι, είτε να μη βρίσκονται εν ζωή.

Με αυτές τις λίγες σκέψεις, θα ήθελα και πάλι να συγχαρώ τον Πρόεδρο για τη σημερινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής της Δημόσιας Διοίκησης της Βουλής και πάλι ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Τεμπονέρα.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Παρασκευόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Καλησπέρα σας. Θα ήθελα να γνωστοποιήσω στα μέλη και στο Σώμα και στους επισκέπτες, ότι 24 βουλευτές μέλη αυτής της Βουλής έχουν συντάξει και έχουν υποβάλει με τη διαδικασία της κοινοβουλευτικής ερώτησης, μια ερώτηση προς τα αρμόδια Υπουργεία, η οποία ερωτά τους Υπουργούς για τους τρόπους με τους οποίους το πρόβλημα των αγνοουμένων μπορεί, να διερευνηθεί περισσότερο και ίσως να λυθεί.

Θα ήθελα, από αυτή τη θέση να ευχαριστήσω τα μέλη της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού, τα οποία έδωσαν και τα εναύσματα, αλλά για τα απαιτούμενα στοιχεία προκειμένου, να συνταχθεί η σχετική ερώτηση από τον Δρα την κυρία Πούλου και να υπάρχει η δυνατότητα να βρούμε απαντήσεις στα πολύ σημαντικά θέματα, τα οποία τίθενται.

Αυτό το οποίο μας ήταν σαφές κατά τη διερεύνηση του θέματος είναι, ότι δεν λείπει ούτε η βούληση για τη λύση, ούτε η ευαισθησία. Αυτό όμως το οποίο είναι πάρα πολύ δύσκολο είναι ο συντονισμός όπως, τον περιέγραψε η κυρία Τσιριγώτη διαφορετικών υπηρεσιών σε διαφορετικές φάσεις της διαδικασίας αναζήτησης των αγνοουμένων. Αυτό είναι εξαιρετικά δύσκολο.

Μάλιστα πρέπει να πω, ότι στην προσπάθεια για να συντάξουμε τη σχετική ερώτηση προς τους αρμόδιους -για την επίλυση- Υπουργούς, βρήκαμε ότι οι αρμόδιοι Υπουργοί είναι πέντε. Ακούγοντας όμως εδώ τις ομιλίες συνειδητοποίησα ότι είναι έξι. Ότι και το Υπουργείο Εσωτερικών έχει αρμοδιότητα για το θέμα. Επομένως, και η Μεταναστευτική Πολιτική και το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και το Υπουργείο Ναυτιλίας -το οποίο ήδη απάντησε- και αυτό της Υγείας και αυτό της Δικαιοσύνης, πρέπει όλα να συμπράξουν σε ένα θέμα, το οποίο είναι συστημικό, πολύπλοκο και σύνθετο προκειμένου, να μπορέσουμε να φτάσουμε σε κάποια απάντηση.

Πιστεύω λοιπόν, ακριβώς, λόγω της συνθετότητας του θέματος και της συμπράξης βούλησης για την επίλυση του, ότι όταν συγκεντρωθούν οι απαντήσεις των Υπουργείων στο ερώτημα, το οποίο έχει γίνει και αφορά την τυποποίηση του τρόπου διερεύνησης των αγνοουμένων και την ύπαρξη μιας επιτροπής που θα συμβάλει στον συντονισμό, τότε να υπάρξει μια διαβούλευση και μια πρωτοβουλία είτε κυβερνητική είτε και της Βουλής, ώστε

η απάντηση αυτή να μην έχει μόνο θεωρητική αξία, αλλά και πρακτική. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε των συνάδελφο κ. Παρασκευόπουλο, το λόγο έχει ο κ. Παπαθεοδώρου.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα και εγώ να ευχαριστήσω τους προσκεκλημένους για τα πολύ σημαντικά στοιχεία, τα οποία παρείχαν στην Επιτροπή, τόσο για τη διαχείριση του ζητήματος των αγνοουμένων είτε των αταυτοποιητών προσφύγων που βρίσκονται σήμερα στην ημερήσια διάταξη αυτής της συζήτησης. Το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο και προφανώς από όλες τις πλευρές, δεν μπορεί παρά να υπάρχει μια συμφωνία, στην ανάγκη διαμόρφωσης ενός εθνικού πλαισίου, ενός εθνικού κέντρου ελέγχου διάσωσης, ταυτοποίησης αγνοουμένων, αλλά και προσώπων τα οποία είναι αταυτοποιήτα.

Πήρα το λόγο, διότι ο Πρόεδρος του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, αναφέρθηκε σε μια πτυχή από το πρόβλημα των αγνοουμένων, επειδή όπως ξέρουμε όλοι, η Ελλάδα έχει υιοθετήσει και τη Δήλωση της Μυτιλήνης και βρίσκεται στην διαδικασία της απαγόρευσης επαναπροώθησης ανθρώπων από την Ελλάδα, οι οποίοι έχουν ήδη ζητήσει άσυλο ή είναι αιτούντες ασύλου. Αυτό το οποίο θα πρέπει να δούμε είναι το εξής, ότι το τελευταίο διάστημα κύριε Πρόεδρε, η ελληνική και η διεθνής κοινή γνώμη, καθώς και οι αρμόδιοι διεθνείς οργανισμοί, παρακολουθούν με αυξημένο ενδιαφέρον τις καταγγελίες για παράνομες επαναπροωθήσεις τούρκων πολιτών και άλλων προσφύγων από τα σύνορα στον Έβρο, προς την Τουρκία.

Τελευταία έχει γίνει γνωστό και αυτό είναι σημαντικό ό,τι οι 11 εξ αυτών, μετά την δεύτερη απόπειρα επαναπροώθησης, παρέμειναν στην Ελλάδα. Γιατί αναφέρω το γεγονός αυτό; Το αναφέρω, διότι οι άνθρωποι αυτοί αποτελούν πλέον ουσιώδεις μάρτυρες για την σχετική έρευνα που διεξάγει η Ελληνική Δικαιοσύνη, για κυκλώματα παράνομης διακίνησης από τη μια πλευρά, αλλά και για παράνομες επαναπροωθήσεις από κρατικές υπηρεσίες προς την Τουρκία. Είναι ένα ζήτημα το οποίο παραβιάζει βασικούς κανόνες του κράτους δικαίου και κατά την άποψή μου, εδώ έχουμε παραβίαση ενός διπλού δικαίου.

Το δικαίωμα του αιτούντος ασύλου, η αίτησή του να εξετασθεί από τις Ελληνικές αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά από την άλλη πλευρά, αυτά τα πρόσωπα, ως θύματα και ως ουσιώδεις μάρτυρες εγκληματικών πράξεων του άρθρου 19^A, του Κώδικα Μετανάστευσης χρήζουν προστασίας. Στην πραγματικότητα όμως σήμερα δεν υπάρχει καμία τέτοια προστασία, απέναντι στα άτομα αυτά. Έχω την εντύπωση ότι το κράτος δικαίου στην Ελλάδα απαιτεί σήμερα μία ενδελεχής δικαστική έρευνα για να δοθούν έγκυρες απαντήσεις για την πιθανή εμπλοκή κρατικών υπηρεσιών ή για την εξάρθρωση παρακρατικών κυκλωμάτων, τα οποία πληροφορίες φέρουν να δρουν στην περιοχή του Έβρου, αλλά και άλλου.

Άρα, μαζί με την κοινή μας αγωνία για την διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου για την αναγνώριση, ταυτοποίηση των αγνοουμένων προσφύγων και μεταναστών, νομίζω ότι θα πρέπει να συνενώσουμε τις δυνάμεις μας, τόσο για την προστασία του κράτους

δικαίου και το σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών οι οποίοι προσφεύγουν στην Ελλάδα και έχουν το δικαίωμα ως αιτούντες ασύλου να παραμείνουν στη χώρα, αλλά και από την άλλη πλευρά, να πληροφορηθούμε για την εξέλιξη της Δικαστικής έρευνας σήμερα, σχετικά με τις παράνομες επαναπροώθησης στον Έβρο ή σε άλλα σημεία της πατρίδας μας.

Κύριε Πρόεδρε, σας ευχαριστώ πολύ, θεωρώ το ζήτημα αυτό εξίσου σημαντικό και αναφέρεται και στο σκληρό πυρήνα της Δήλωσης της Μυτιλήνης, η οποία έχει γίνει αποδεκτή από την Ελληνική Πολιτεία.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ τον κ. Παπαθεοδώρου, τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Γεώργιος Πάλλης, ο οποίος είναι και ένας μάρτυρας στα γεγονότα, έχει και αυτή την ιδιότητα, είναι από τη Μυτιλήνη.

ΓΕΩΡΙΟΣ ΠΑΛΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Δεν θα μακρηγορήσω.

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, κ. Πρέσβη, αγαπητές και αγαπητοί προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι τιμή για το Ελληνικό Κοινοβούλιο η σημερινή συνεδρίαση. Είναι τιμή, γιατί βλέποντας την φωτογραφία του νεκροταφείου της Μυτιλήνης, έτσι όπως το περιέγραψε η κυρία Δημητρίου, διαχρονικά, εδώ και πολλά χρόνια, με ημερομηνίες και νούμερα, ίσως και μια καταγωγή ενδεχομένως, σε ένα ναυάγιο το Δεκέμβριο του '12 και σε μια προσπάθεια της κοινωνίας των πολιτών να μην θαφτούν οι άνθρωποι χωρίς να υπάρχει το δείγμα DNA, για πρώτη φορά έγινε μια σημαντική προσπάθεια και το Λιμενικό και η Αστυνομία πήραν δείγματα DNA, με την παρουσία ιατροδικαστή τότε, με πιο σκληρές συνθήκες από ότι περιέγραψε ο κ. ιατροδικαστής, με τα πτώματα σε κατάλληλα ψυγεία πολλές μέρες. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Με μπουλντόζες να ανοίγουν λαός και τη μικρή αφγανική κοινότητα της Μυτιλήνης να προσπαθεί, με σεβασμό, να θάψει νεκρούς. Πήραμε όμως δείγματα DNA και στην πορεία των χρόνων διαμορφώθηκε κάπως και ο χώρος και έχουμε αυτή την φωτογραφία έξω που θα δούμε στην έκθεση. Η σκληρή πραγματικότητα είναι αυτή.

Θα κλείσω γυρνώντας στα λόγια της Αντιπροέδρου: Εάν κάτι μπορεί να τιμήσει τον πολιτισμό μας είναι η τιμή στους νεκρούς και η τιμή και ο σεβασμός τους συγγενείς, στους φίλους, στους ανθρώπους εκείνων που έμειναν πίσω. Εάν κάτι μπορούμε να κάνουμε, λοιπόν, ως συμπύκνωση όλων όσων ειπώθηκαν είναι να βρούμε κοινή τη φόρμουλα, εκείνο το μοντέλο, εκείνη τη συνεργασία όλων των αρμόδιων φορέων, εντός της Ελλάδος και διεθνώς, ώστε οι ψυχές των ανθρώπων, των ζώντων, που έχουν χάσει ανθρώπους και τους αναζητούν, να βρίσκουν ηρεμία, να βρίσκουν τους ανθρώπους που είναι θαμμένοι και έστω και εκεί ακόμα, γιατί πρέπει να σεβόμαστε τις επιθυμίες και τις θρησκείες των λαών, ακόμα και όταν δεν γίνεται εκταφή, με σεβασμό, η κάθε χώρα να τιμά αυτούς τους ανθρώπους.

Στη Μυτιλήνη κάναμε διάφορες προσπάθειες, καταρχήν ως πολίτες, στη συνέχεια και ο δήμος συνέβαλε ουσιαστικά. Δεν είμαστε μέσα στα νόμιμα πλαίσια. Ποτέ δεν ήμασταν. Αλλά, έχουμε να λέμε ότι εμείς τουλάχιστον προσπαθήσαμε να σεβαστούμε αυτούς τους ανθρώπους.

Κλείνω εδώ και νομίζω, ότι από εδώ και πέρα με τέτοιες σημαντικές πρωτοβουλίες, κύριε Πρόεδρε, ετούτη η χώρα θα μπορέσει να ανέβει ακόμη ψηλότερα στην αξιοπιστία και στην ανθρωπίνη διάσταση του πλανήτη μας.

Ευχαριστώ.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΥΡΙΓΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Πάλλη.

Επειδή θα κατέβω κι εγώ να δω το βίντεο, θα ήθελα να κλείσω τώρα τη συνεδρίαση.

Ευχαριστώ τον κ. Πρόεδρο της Βουλής, τους παρισταμένους, τον κ. Πρέσβη της Ελβετίας και τους αντιπροσώπους των ξένων διπλωματικών αποστολών, τους εκπροσώπους του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, τους εισηγητές μας και βέβαια, και τους συνεργάτες μας τους εργαζόμενους στη Βουλή, που κάθε φορά συνεργάζονται μαζί μας για να διεκπεραιωθούν οι συνεδριάσεις και γενικότερα, οι εκδηλώσεις της Βουλής.

Κυρίες και κύριοι, κλείνω με αυτό που αρχίσαμε και ήταν θέμα της συνεδρίασης μας, αλλά ως συμπέρασμα πια, να θυμόμαστε δηλαδή ότι οι αγνοούμενοι μετανάστες και οι οικογένειές τους είναι κάτι περισσότερο από αριθμοί.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Στο σημείο αυτό γίνεται η γ' ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Τέλος και περί ώρα 18.35' λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΡΦΙΔΗΣ